

مسئولیت متن و شکل بدوش نویسنده مضمون میباشد، عقیده نویسنده لزوماً نظر افغان جرمن آنلاين نمی باشد

۲۰۲۴.۱۱.۰۸

سید عظیم حسینی

سخنی چند پیرامون سازمان جهانی مالکیت فکری (وایپو)

WORLD INTELLECTUAL PROPERTY (WIPO) ORGANIZATION

مقاله علمی تحقیقی در حوزه مالکیت های فکری (معنوی)

۱. چکیده مقاله

این مقاله به بررسی نقش مالکیت فکری (IP) در توسعه اقتصادی و صنعتی می‌پردازد و به اهمیت حقوقی و اقتصادی حمایت از نوآوری‌ها در کشورهایمانند افغانستان اشاره دارد. در دنیای امروز، اختراعات، علائم تجاری، طرح‌های صنعتی و حقوق مؤلف به عنوان سرمایه‌های معنوی از اهمیت بالایی برخوردارند و می‌توانند در رشد اقتصادی، توسعه پایدار، و جذب سرمایه‌گذاری خارجی نقش کلیدی ایفا کنند. با عضویت افغانستان در سازمان جهانی مالکیت فکری (WIPO) از سال ۲۰۰۵، بسترهای حقوقی و قانونی لازم برای حمایت از این حقوق در افغانستان در حال گسترش است. این مقاله به قوانینی که در این زمینه وضع شده‌اند و همچنین به چالش‌ها و فرصت‌های پیش روی افغانستان در این زمینه می‌پردازد.

کلمات کلیدی

- مالکیت فکری (Intellectual Property)
- اختراعات و حق ثبت اختراع (Patents)
- علائم تجاری (Trademarks)
- طرح‌های صنعتی و طراحی محصول (Industrial Designs)
- حقوق مؤلف و کپی‌رایت (Copyright)
- نشان‌های جغرافیایی (Geographical Indications)
- سازمان جهانی مالکیت فکری (WIPO)
- افغانستان و اقتصاد نوآورانه (Afghanistan and Innovative Economy)
- قوانین حمایتی و حقوقی (IP Legal Framework)

سازمان جهانی مالکیت فکری وایپو (WIPO) یک نهاد تخصصی سازمان ملل متحد است که در سال ۱۹۶۷ تأسیس شد. هدف اصلی وایپو (WIPO) حفاظت از حقوق مالکیت فکری در سطح بین‌المللی است. این سازمان با ایجاد یک چارچوب قانونی جهانی و همکاری با کشورهای عضو، به نوآوران و مخترعان کمک می‌کند تا از نتایج تلاش‌های خود بهره‌مند شوند و به رشد اقتصادی و توسعه پایدار کمک کنند.

تاریخچه مختصر:

ریشه‌های حفاظت از مالکیت فکری به قرن نوزدهم بازمی‌گردد. پیدایش سازمان جهانی مالکیت فکری در سال ۱۸۷۳ رقم خورد و کاملاً تصادفی بود. در همین سال نمایشگاهی تحت عنوان نمایشگاه بین‌المللی مبتکرین در وین برگزار گردید. اکثر مدعوین این نمایشگاه را به دلیل "نقض حق مالکیت فکری" و عدم احترام به دارایی معنوی تحریم نمودند. در پی تلاش‌های یکتعداد از صاحب نظران ده سال بعد یعنی در سال ۱۸۸۳ کنوانسیون پاریس برای حمایت از مالکیت فکری برپا گردید و کشورهای عضو برای انجام وظایف، اداره بین‌المللی ایجاد نمودند. در سال ۱۸۸۶ کنفرانس برن با هدف حمایت از آثار ادبی و هنری پا به عرصه ظهور گذاشت و اداره نیز برای انجام امور اداری آن ایجاد گردید. کنوانسیون‌های اولیه مانند پاریس و برن در این دوره برای حفاظت از اختراعات، طرح‌های صنعتی و آثار ادبی و هنری به تصویب رسیدند. با افزایش اهمیت مالکیت فکری در عصر صنعتی شدن، نیاز به یک سازمان بین‌المللی برای هماهنگی و توسعه این سیستم احساس شد. در سال ۱۹۶۷ کنوانسیون به نام تأسیس سازمان جهانی مالکیت فکری در استکهلم با هدف ایجاد هماهنگی

د پانو شمیره: له ۱ تر ۲۳

افغان جرمن آنلاين په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټينګه کړئ maqalat@afghan-german.de

یادونه: دلیکنی د لیکنیزې بڼې پازوالي د لیکوال په غاړه ده، هیله من یو خپله لیکنه له رالیرلو مخکې په خبر و لولی

بین این دو اداره و توسعه ابزار لازم برای انطباق و بروز رسانی (ایدیت) آنها تشکیل گردید و در سال 1970 با نام وایپو (WIPO) یاد گردید

قبل از این تاریخ، کنوانسیون‌هایی مانند پاریس و برن برای حفاظت از مالکیت فکری وجود داشتند. اما با هدف ایجاد یک سازمان بین‌المللی واحد برای هماهنگی و توسعه این سیستم، در سال 1967 کنوانسیون برای تاسیس WIPO تنظیم شد. پس از طی مراحل قانونی، این سازمان در سال 1970 رسماً با نام WIPO آغاز به کار کرد.

خدمات وایپو (WIPO):

- **ثبت بین‌المللی:** وایپو (WIPO) امکان ثبت بین‌المللی اختراعات، علائم تجارتي و طرح‌های صنعتی را با مصارف کمتر و شیوه ساده‌تر فراهم می‌کند.
- **اطلاعات و تحقیق:** وایپو (WIPO) پایگاه‌های داده‌های گسترده را در اختیار عموم قرار می‌دهد که حاوی اطلاعاتی درباره اختراعات، علائم تجارتي، آثار هنری و سایر جنبه‌های مالکیت فکری است.
- **آموزش و ظرفیت‌سازی:** وایپو (WIPO) برنامه‌های آموزشی و ظرفیت‌سازی برای کشورهای در حال توسعه برگزار می‌کند تا به آن‌ها در ایجاد و مدیریت سیستم‌های مالکیت فکری کمک کند.
- **حل اختلافات:** وایپو (WIPO) مکانیزم‌هایی برای حل اختلافات مربوط به مالکیت فکری فراهم می‌کند.

اهمیت وایپو (WIPO):

وایپو (WIPO) نقش حیاتی در اقتصاد جهانی ایفا می‌کند. با حمایت از نوآوری و خلاقیت، وایپو (WIPO) به رشد اقتصادی، ایجاد اشتغال و بهبود سطح زندگی کمک می‌کند. همچنین، وایپو (WIPO) به حفاظت از حقوق نویسندگان، هنرمندان و مخترعان کمک نموده و به آن‌ها وایپو انگیزه می‌دهد تا به خلق آثار جدید ادامه دهند.

موضوعات کلیدی مرتبط با وایپو (WIPO):

- **مالکیت صنعتی:** شامل اختراعات، طرح‌های صنعتی، علائم تجارتي و اسرار تجاری
 - **حقوق مؤلف:** شامل آثار ادبی، هنری، موسیقی و نرم‌افزار
 - **مالکیت معنوی سنتی:** شامل دانش بومی، علائم جغرافیایی و گونه‌های گیاهی و جانوری
 - **بیوتکنولوژی:** مسائل مربوط به مالکیت فکری در زمینه بیوتکنولوژی
- در سال 1974 این سازمان به عنوان یکی از شانزده آژانس وابسته به سازمان ملل معرفی گردید تا بتواند فعالیت‌های مالکیت فکری را ارتقاء بخشد و انتقال تکنولوژی را به کشورهای در حال پیشرفت تسهیل و بدینوسیله توسعه اقتصادی و اجتماعی و فرهنگی را فراهم سازد.

طبق ماده 27 منشور حقوق بشر سازمان ملل (حق مالکیت فکری) افراد از حمایت منافع مادی و معنوی حاصل از تولیدات علمی، ادبی و هنری بهره‌مند می‌گردند. در مالکیت فکری نیز مانند دیگر حقوق مالکیت، خالق یا مالک ثبت اختراع، علائم تجارتي و حق چاپ و تکثیر از منافع اثر یا سرمایه خود بهره‌مند می‌گردد.

اهداف کلی وایپو (WIPO):

- **حفاظت از حقوق مالکیت فکری:** وایپو (WIPO) با ایجاد قوانین و استانداردهای بین‌المللی، از حقوق مالکان اختراعات، طرح‌های صنعتی، علائم تجارتي، آثار ادبی و هنری و سایر انواع مالکیت فکری محافظت می‌کند.
- **تسهیل همکاری بین‌المللی:** وایپو (WIPO) با ایجاد یک چارچوب قانونی واحد، همکاری بین‌المللی در زمینه مالکیت فکری را تسهیل و به تجارت جهانی کمک می‌کند.
- **توسعه زیربنای مالکیت فکری:** وایپو (WIPO) به کشورهای در حال توسعه کمک می‌کند تا سیستم‌های مالکیت فکری خود را تقویت کنند و از این طریق به توسعه اقتصادی و اجتماعی خود کمک کنند.

براساس ماده 3 کنوانسیون استکهلم اهداف این سازمان عبارتند از:

1 - ارتقاء حمایت از مالکیت فکری در جهان از طریق همکاری‌های متقابل دولتها و وایپو (WIPO) با سازمانهای مشابه بین‌المللی،

2 - ایجاد هماهنگی و حصول اطمینان از همکاری‌های اجرایی کنوانسیون‌های پاریس و برن. در مورد هدف اول:

- 1 - وایپو (WIPO) کشورهای عضو را برای انعقاد معاهدات جدید بین‌المللی تشویق می‌نماید،
 - 2 - قوانین ملی مربوط به مالکیت فکری را تصحیح می‌نماید،
 - 3 - به کشورهای در حال توسعه کمک‌های فنی می‌نماید،
 - 4 - اطلاعات مربوطه را جمع‌آوری و اشاعه می‌نماید،
 - 5 - خدماتی جهت تسهیل دریافت حمایت از اختراعات، علائم تجارتي و طراحی‌های صنعتی برای کشورهای نیازمند ارائه می‌کند،
 - 6 - بین کشورهای عضو هماهنگی و همکاری ایجاد می‌نماید.
- در مورد هدف دوم:

سازمان وایپو (WIPO) مرکزیت اجراء و هدایت کنوانسیون های مالکیت فکری را در دارالانشاء بین المللی خود در ژینو انجام داده و از طریق ارگان های مختلف بر این امر نظارت می نماید و نیز محوریت مسائل اقتصادی برای کشورهای عضو را نیز بر عهده دارد.

وظایف وایپو (WIPO) :

طبق ماده چهار کنوانسیون استکهلم وظایف این سازمان این گونه تعریف شده است:

- طراحی و توسعه ابزاری لازم برای افزایش کارایی و اثربخشی روند حمایت از مالکیت فکری در جهان و کمک به تصویب قوانین ملی در این زمینه،
- نظارت بر وظایف اجرایی کنوانسیون های برن، پاریس و کنوانسیون های وابسته،
- همکاری در ایجاد و تشویق و حمایت از اجرای توافق نامه های بین المللی در حمایت از مالکیت فکری،
- مساعدتهای قانونی و فنی در مورد مالکیت فکری به کشورهای عضو،
- ارائه خدمات و فعالیتهای مقتضی در جهت تسهیل حمایت از مالکیت فکری و تدارک امکان ثبت بین المللی آنها.

ارگان و ساختار وایپو (WIPO):

وایپو (WIPO) دارای دو رکن اساسی است:

- مالکیت صنعتی (اختراعات، علائم تجاری، طراحی صنعتی)،
- حق تألیف در آثار ادبی، موسیقی، هنری، عکاسی و زمینه های صوتی - تصویری.

همچنین این سازمان دارای چهار بنیاد اصلی می باشد:

- 1- مجمع عمومی کلیه کشورهای عضو وایپو (WIPO) و نیز کنوانسیون برن و پاریس ،
- 2- کنفرانس شامل کلیه کشورهای عضو وایپو (WIPO) ،
- 3- کمیته همکاری (شامل 68 عضو از مجمع عمومی، کنفرانس و سوئیس)،
- 4 - دارالانشاء جهانی.

سازمان جهانی مالکیت فکری (وایپو) به عنوان نهاد تخصصی سازمان ملل متحد در حوزه مالکیت فکری، ساختار تصمیم گیری مشخصی دارد. ارکان اصلی تصمیم گیری در وایپو عبارتند از:

- **مجمع عمومی:** بالاترین مرجع تصمیم گیری در وایپو است که هر دو سال یک بار تشکیل جلسه می دهد. مجمع عمومی مسئول تعیین سیاست های کلی سازمان، تصویب بودجه، انتخاب رئیس عمومی و بررسی گزارش های فعالیت های سازمان است.
- **کنفرانس:** این کنفرانس نیز هر دو سال یکبار برگزار می شود و وظیفه اصلی آن بررسی پیشرفت های حاصل شده در زمینه مالکیت فکری، اتخاذ تصمیمات در مورد برنامه ها و بودجه های آینده، و همچنین رسیدگی به مسائل مهم و اضطراری است.
- **کمیته همکاری:** این کمیته به صورت سالانه تشکیل جلسه می دهد و وظیفه اصلی آن بررسی مسائل جاری، هماهنگی فعالیت های مختلف وایپو، و ارائه توصیه هایی به مجمع عمومی و کنفرانس است.

رئیس عمومی وایپو:

رئیس عمومی وایپو به عنوان نماینده عالی سازمان، مسئولیت هدایت و نظارت بر فعالیت های کلی سازمان را بر عهده دارد. رئیس عمومی توسط مجمع عمومی انتخاب می شود و مدت زمان تصدی این پست معمولاً چند سال است.

عضویت در وایپو:

عضویت در وایپو برای تمامی کشورهای عضو کنوانسیون های برن و پاریس به صورت خودکار امکان پذیر است. این کنوانسیون ها دو معاهده بین المللی مهم در زمینه حقوق مؤلف و مالکیت صنعتی هستند که چارچوب قانونی برای حفاظت از آثار خلاقانه و اختراعات در سطح بین المللی را فراهم می کنند. علاوه بر این، سازمان های بین المللی مانند سازمان ملل متحد، آژانس بین المللی انرژی اتمی و محکمه بین المللی عدالت نیز می توانند با دعوت از سوی مجمع عمومی وایپو، به عنوان عضو این سازمان پذیرفته شوند.

دارالانشاء وایپو (WIPO) : قلب تپنده سازمان جهانی مالکیت فکری جهانی:

دارالانشاء وایپو (WIPO) به عنوان قلب تپنده این سازمان بین المللی، نقش بسیار مهمی در هماهنگی و اجرای فعالیت های مربوط به مالکیت فکری در سطح جهانی ایفا می کند. این دارالانشاء در واقع مرکزیت اجرایی و هدایتی کنوانسیون های مختلف مالکیت فکری است که زیر نظر وایپو (WIPO) اداره می شوند. این اداره تحت نظر اعضای مجمع عمومی و کنفرانس هدایت و رهبری می گردد و مدیریت آن بر عهده رئیس عمومی سازمان جهانی مالکیت های فکری (معنوی) یا به طور خلاصه، وایپو (WIPO) می باشد.

وظایف اصلی دارالانشاء وایپو:

- **هماهنگی و نظارت بر اجرای کنوانسیون ها:** دارالانشاء موظف است بر اجرای صحیح و یکپارچه کنوانسیون های مختلف مالکیت فکری نظارت کند و هماهنگی لازم بین کشورهای عضو را برقرار نماید.

- **ارائه خدمات اداری:** دارالانشاء کلیه خدمات اداری و پشتیبانی مورد نیاز برای فعالیت‌های وایپو (WIPO) را ارائه می‌دهد. این خدمات شامل برگزاری جلسات، تهیه گزارش‌ها، مدیریت بودجه و ... می‌شود.
- **جمع‌آوری و انتشار اطلاعات:** دارالانشاء با جمع‌آوری و انتشار اطلاعات مربوط به مالکیت فکری، به ارتقاء آگاهی عمومی در این زمینه کمک می‌کند.
- **تسهیل همکاری بین‌المللی:** دارالانشاء با ایجاد بستر مناسب برای همکاری بین کشورهای عضو، به توسعه و ارتقاء سیستم‌های مالکیت فکری در سطح جهانی کمک می‌کند.
- **ارائه خدمات به کشورهای عضو:** دارالانشاء به کشورهای عضو در زمینه‌های مختلفی مانند آموزش، مشاوره و کمک‌های فنی ارائه خدمات می‌کند.

ساختار و سازماندهی دارالانشاء:

دارالانشاء وایپو به بخش‌های مختلفی تقسیم می‌شود که هر یک وظایف تخصصی خود را بر عهده دارند. برخی از مهم‌ترین بخش‌های دارالانشاء عبارتند از:

- **دفتر ثبت بین‌المللی اختراعات:** این دفتر وظیفه ثبت و مدیریت درخواست‌های ثبت اختراع بین‌المللی را بر عهده دارد.
- **دفتر ثبت بین‌المللی علائم تجاری:** این دفتر وظیفه ثبت و مدیریت درخواست‌های ثبت علائم تجاری بین‌المللی را بر عهده دارد.
- **دفتر حقوقی:** این دفتر وظیفه ارائه مشاوره حقوقی در زمینه‌های مختلف مالکیت فکری را بر عهده دارد.
- **دفتر همکاری‌های فنی:** این دفتر وظیفه ارائه کمک‌های فنی به کشورهای در حال توسعه را بر عهده دارد.

اهمیت دارالانشاء وایپو:

دارالانشاء وایپو نقش بسیار مهمی در تحقق اهداف وایپو (WIPO) ایفا می‌کند. با هماهنگی و نظارت بر اجرای کنوانسیون‌های مختلف، دارالانشاء به ایجاد یک سیستم جهانی منسجم برای حفاظت از مالکیت فکری کمک می‌کند. همچنین، با ارائه خدمات مختلف به کشورهای عضو، دارالانشاء به توسعه و ارتقاء سیستم‌های مالکیت فکری در سطح جهانی کمک می‌کند.

در مجموع، دارالانشاء وایپو به عنوان یک نهاد بین‌المللی، نقش محوری در حمایت از نوآوری و خلاقیت در سطح جهان ایفا می‌نماید.

وظایف دیپارتمنت‌های دارالانشاء:

- 1- دفتر یا دیپارتمنت (PATENT COOPERATION TREATY (1978) با وظایف:
 - ✓ دست‌بندی درخواست‌های بین‌المللی ثبت به شکل کاغذی و دیسک فشرده،
 - ✓ نگهداری نسخه‌های موقت و اصلی تقاضانامه‌ها،
 - ✓ چاپ هفته نامه PCT ،
 - ✓ چاپ دوره‌ای راهنمای درخواست‌کنندگان PCT ،
 - ✓ برقراری تماس لازم با درخواست‌کنندگان برای طبقه‌بندی درخواست‌های ثبت اختراع ملی یا منطقه‌ای و تماس با مسؤولان تکمیل‌کننده تقاضا نامه‌ها و جستجوکنندگان آزمونه‌های ابتدایی،
 - ✓ ایجاد نشست کمیته‌های دولتها برای ایجاد هماهنگی‌های پایدار بین‌ادارات و افراد مسؤول ثبت در سطح بین‌المللی.
- 2- دفتر یا دیپارتمنت ثبت بین‌المللی علائم تجاری (1893) با وظایف:
 - ✓ چاپ و انتشار بولتین (انگلیس و فرانسه) هر دو هفته یک بار شامل اطلاعات ثبت نشانهای جدید تجاری، تغییرات ثبت (انتقال قانونی، فسخ و محدود کردن کالاها) و تمدید ثبت طب معاهده مادرید،
 - ✓ انتشار دیسک فشرده برای اطلاعات کتاب‌شناختی و ترسیمی کلیه نشانهای تجاری بین‌المللی.
- 3- دفتر یا دیپارتمنت ودیعه سپاری بین‌المللی (نمونه‌های) طرح‌های صنعتی (1928) با وظایف چاپ بولتین ماهانه در (فرانسوی و انگلیسی)، نشر ودیعه‌های جدید و تغییرات ایجاد شده در ودیعه سپاری‌های پیشین.
- 4- دفتر یا دیپارتمنت خدمات ثبت بین‌الملل القاب اصیل (1928) با وظایف چاپ بولتین ماهانه (به زبان فرانسوی) شامل ثبت القاب و اسامی جدید.

معهدا دارالانشاء وایپو (WIPO) به کارهای ذیل نیز مصروف میباشد:

- 📌 انتشار ماهنامه (انگلیسی و فرانسوی) مالکیت صنعتی و حق چاپ و تألیف شامل اطلاعات اعضاء جدید و کنوانسیون‌های وابسته و فعالیت حوزه‌های مختلف آنها،
- 📌 ارائه خدمات چهارگانه ثبت بین‌المللی.

کنوانسیون‌های وابسته به وایپو (WIPO) در زمینه مالکیت صنعتی:

این معاهدات عبارتند از:

- معاهده پاریس (حمایت از مالکیت صنعتی در اشکال، علائم تجاری، طراحی صنعتی، طراحی مفید و شاخص‌های جغرافیایی نیز جلوگیری از رقابت غیرعادلانه) سال 1883،

- معاهده مادرید (جلوگيري از منابع جعلي و دروغين کالاها و خدمات) سال 1891 ،
- اتحاديه مادرید (ثبت بين المللي - علايم تجارتي) سال 1891 ،
- اتحاديه هايگ (وديعه سپاري بين المللي طرحهاي صنعتي) سال 1925 ،
- اتحاديه ليس (طبقه بندي بين المللي کالاها و خدمات براي ثبت - علايم تجارتي) سال 1957 ،
- اتحاديه ليزبن (حمایت از القاب اصیل و ثبت بين المللي آنها) سال 1968 ،
- اتحاديه لوکارنو (ايجاد طبقه بندي بين المللي طراحي صنعتي) سال 1968 ،
- اتحاديه (PATENT CORPORATION TREATY) همکاري براي طبقه بندي، جستجو و آزمون درخواست هاي بين المللي براي حمايت از اختراعات سال 1970 ،
- اتحاديه آي. پي. سي (INTERNATIONAL PATENT CLASSIFICATION) (ايجاد هماهنگي و يکپارچگي طبقه بندي اختراعات) سال 1971 ،
- اتحاديه وين (تأسیس طبقه بندي بين المللي براي اجزاي ترسيمي علايم يا نشانه هاي تجاري) 1973 ،
- اتحاديه بوداپست (شناسايي بين المللي ذخائر ميكروارگانيزم ها براي مقاصد ثبت پتنت) 1977 ،
- معاهده نايروبي (محافظت از سمبل المپیک در برابر سوءاستفاده هاي تجاري) 1981 ،
- معاهده قانون علايم تجارتي (TRADEMARK LAW TREATY) (ساده کردن تشریفات ثبت - علايم تجارتي) 1994.
- کنوانسیون های وابسته به وایپو (WIPO) در زمینه حق چاپ و تکثیر:
- اتحاديه برن (حمایت از آثار ادبي و هنري) 1886 ،
- معاهده حق تالیف وایپو (WCT)، (حمایت از حقوق ویژه آثار ویژه) 1996 ،
- معاهده اجراي گرامفوني (WPPT) (حمایت از حقوق هنرمندان در اجراي زنده صوتي گرامفون) 1996 ،
- کنوانسیون روم (حمایت از اجرا و تولیدکنندگان گرامفون و سازمانهاي پخش و اشاعه آنها تحت مدیریت یونسکو و سازمان بين المللي کار) 1925 ،
- کنوانسیون ژينو (حمایت از تولیدکنندگان گرامفون در برابر تکثیر غيرمجاز) 1971 ،
- کنوانسیون بروکسل (توزيع انتقالي سيگنالهاي حاوي برنامه از طريق ماهواره) 1974.
- فعاليتهاي وایپو (WIPO) در ارتباط با مالکیت فکري کشورهاي در حال توسعه:**
- استفاده حد اکثری از مالکیت براي تشويق فعاليتهاي خلاق ملي، تسهيل دستيابي به تکنولوژی (فناوري) کشورهاي ديگر،
- استفاده از آثار ادبي و هنري با منشاء خارجي،
- سازماندهي براي دسترسي آسانتر به اطلاعات علمي و فني ميلیونها پروانه ثبت اختراع،
- سازمان وایپو (WIPO) در ارتباط با مالکیت صنعتي در کشورهاي در حال توسعه داراي فعاليتهاي زیر مي باشد:**
- بهبود شرايط دستيابي به تکنولوژی (فناوري) خارجي اختراعات،
- افزايش رقابت پذيري در تجارت بين المللي از طريق حمايت بهتر از علايم خدماتي و تجارتي و استفاده اعظمی از آنها در تجارت،
- تسهيل دسترسي به اطلاعات تکنولوژی (فناوري) در مدارك ثبت اختراعات و اشاعه آنها به کاربران بالقوه،
- مساعدت در ايجاد، تجهيز و مدرنيزه نمودن ادارات مالکیت صنعتي اين کشورها،
- مشاوره حقوقي براي تهيه پيش نویس قوانين موردنياز و ترجمه به زبانهاي ديگر.
- براي نیل به امور فوق لازم است کشورهاي در حال توسعه قوانين ملي خود را در مورد مالکیت صنعتي تنظيم نمایند و مؤسسات دولتي را در اين زمینه تقويت نموده و به معاهدات بين المللي عمل نمایند. در اين راه وایپو (WIPO) خدمات مشاوره و آموزش، تجهيز مدارك، مستندات و لوازم لازم را از طريق اکادمي وایپو (WIPO) ارائه مي نماید که منابع مالي اين آموزشها توسط وایپو (WIPO) يا کشورهاي اعطاءکننده کمک مالي، اداره ثبت اختراعات اروپا و يا برنامه توسعه سازمان ملل (UNDP) تأمین مي گردد
- الزامات و امتيازات عضويت در وایپو (WIPO) :
- از عمده ترين شرايط و الزامات اعضا ارائه شواهد و مدارك لازم و کافي مبني بر تعهد کشور عضو به رعایت حقوق مالکیت فکري مي باشد. کليه کشورهاي عضو وایپو (WIPO) موظفند در چهارچوب مالکیت معنوي با اتباع ساير کشورهاي عضو نيز مانند اتباع خود عمل نمایند و کليه امتيازات قانوني و حقوقي اتباع خود در زمینه مالکیت صنعتي را به اتباع ساير کشورهاي عضو اعطاء نمایند. اعضا همچنين موظفند تا سازماني تحت عنوان اداره مالکیت صنعتي (يا نام مشابه) ايجاد نمایند و اين اداره موظف است زمینه اجراي مفاد کنوانسيون هاي مرتبط اعم از پذيرش درخواست هاي بين المللي ثبت، بررسي صحت صدور تصدیق نامه و اوراق مربوطه، انتشار موضوع در نشریه رسمي و اداري، پيگيري و پاسخ دهی تقاضانامه هاي اتباع ساير کشورهاي عضو و ايجاد بانک اطلاعاتي مربوط به مالکیت صنعتي را فراهم نماید.
- در زمینه امتيازات عضويت در وایپو (WIPO) مي توان به موارد زیر اشاره نمود:
- کاهش هزینه هاي پست،

- برخورداری از همکاری سازمانهای وابسته در کلیه کشورهای عضو به منظور اعلام اختراعات، علائم تجاری و کلیه مالکیت‌های معنوی مخترعین، مبتکرین صاحبان فعالیت‌های تجاری و نیز صاحبان آثار فکری کشور،
 - دسترسی به بانکهای اطلاعاتی وایپو (WIPO) و بانکهای مشابه کشورهای عضو در زمینه مالکیت فکری،
 - برخورداری از خدمات مرکز داور و حل اختلاف وایپو (WIPO)،
 - استفاده از خدمات مراکز آکادمی جهانی وایپو (WIPO)
 - همکاری نظام قضائی کشورهای عضو در جلوگیری از سوءاستفاده از حقوق مالکیت معنوی،
 - همکاری گمرک کشورهای عضو در جلوگیری از سوءاستفاده سایر کشورها از اختراعات، علائم تجاری و اسامی جغرافیایی،
 - برخورداری از خدمات مشاوره‌ای و مطالعاتی در زمینه ساختار، تدوین مقررات و طرز العمل‌های اجرایی ادارات مالکیت فکری کشور،
 - برخورداری از خدمات و کمک‌های سازمان وایپو (WIPO) در زمینه تجهیز و مدرنیزه کردن ادارات ثبت کشورهای عضو در حال حاضر طبق آمار، این سازمان 193 کشور جهان را در عضویت خود دارد
- مروری بر حوزه‌های کلیدی حقوق مالکیت فکری (معنوی):**
- حقوق مالکیت‌های فکری (معنوی) یا به اختصار حقوق مالکیت فکری، شاخه‌ای از حقوق است که به حفاظت از نتایج خلاقیت‌های فکری انسان می‌پردازد. این حوزه حقوقی، چارچوب قانونی را برای حمایت از اختراعات، آثار هنری، ادبی، علمی، علائم تجاری و طرح‌های صنعتی فراهم می‌کند.
- بخش‌های اصلی حقوق مالکیت‌های فکری (معنوی):**
1. **حقوق مؤلف (Copyright):** حفاظت از آثار خلاقانه‌ی فردی، اعم از ادبی، هنری، موسیقایی و نرم‌افزاری است. این حفاظت شامل کتاب‌ها، مقالات، موسیقی، فیلم‌ها، نرم‌افزارها⁽¹⁾، نقاشی‌ها، مجسمه‌ها و سایر آثار مشابه می‌شود. حقوق مؤلف شامل حق تکثیر، انتشار، اقتباس، ترجمه و سایر حقوق مرتبط است.
 2. **حقوق صنعتی (Industrial Property):** حفاظت از نتایج فعالیت‌های صنعتی و تجاری است. این شامل:
 - **اختراعات:** هر ایده جدید و مفید در زمینه صنعت یا تکنولوژی (فناوری) که قابل استفاده و استعمال باشد.
 - **طرح‌های صنعتی:** ظاهر تزئینی یک محصول صنعتی که به آن ارزش تجاری می‌بخشد.
 - **علائم تجاری:** هر علامت، کلمه، عبارت، تصویر یا ترکیبی از آنها که برای تشخیص کالاها یا خدمات یک شخص یا شرکت، از کالاها یا خدمات دیگران به کار می‌رود.
 - **نشان‌های جغرافیایی:** نام یا ویژگی یک محل جغرافیایی که برای مشخص کردن منشأ یک کالا یا محصول استفاده می‌شود.
 3. **اسرار تجاری (Trade Secrets):** اطلاعات محرمانه و ارزشمندی که یک کسب‌وکار برای حصول مزیت رقابتی از آن استفاده می‌کند. این اطلاعات می‌تواند شامل فرمول‌های شیمیایی، طرح‌های تولید، لیست مشتریان، اطلاعات فنی و سایر اطلاعات حساس باشد.
 4. **حقوق مرتبط با گیاهان (Plant Variety Rights):** حفاظت از گونه‌های گیاهی جدید که از طریق انتخاب، هیبریداسیون⁽⁴⁾ یا روش‌های دیگر تولید شده‌اند.
 5. **طرح‌های مجتمع یا آی سی به انگلیسی (Integrated Circuits (ICs):** حفاظت از طرح‌های توپولوژیکی مدارهای مجتمع نیمه‌رسانه‌ها⁽⁵⁾ (Semi-conductor).

حقوق مؤلف (Copyright) حفاظت از آثار خلاقانه :

حقوق مؤلف، مجموعه‌ای از حقوق قانونی است که به خالقان آثار اصلی، اعم از ادبی، هنری، موسیقایی، نمایشی، سینمایی، نرم‌افزاری و سایر آثار مشابه، تعلق می‌گیرد. این حقوق به منظور تشویق به خلق آثار جدید و نوآورانه و حفظ تنوع فرهنگی ایجاد شده‌اند.

تاریخچه شکل‌گیری و چارچوب حقوقی حقوق مؤلف:

حقوق مؤلف ریشه در تاریخ طولانی دارد و با ظهور چاپ و گسترش تولید و توزیع آثار هنری و ادبی شکل گرفت. در ابتدا، حفاظت از آثار هنری بیشتر از طریق قراردادهای خصوصی بین خالق اثر و ناشر صورت می‌گرفت. اما با افزایش اهمیت آثار هنری و ادبی در جامعه و گسترش تجارت آن‌ها، نیاز به یک چارچوب قانونی جامع برای حفاظت از این آثار احساس شد.

کنوانسیون‌های بین‌المللی و چارچوب قانونی

یکی از مهم‌ترین رویدادهای تاریخ حقوق مؤلف، تصویب کنوانسیون برن برای حمایت از آثار ادبی و هنری در سال 1886 بود. این کنوانسیون، قدیمی‌ترین و جامع‌ترین معاهده بین‌المللی در زمینه حقوق مؤلف محسوب می‌شود و اصول اساسی این حقوق را تعیین می‌کند.

کنوانسیون‌های مهم دیگر در زمینه حقوق مؤلف عبارتند از:

- **کنوانسیون جهانی حق مؤلف (معاهده ژنو):** این معاهده در سال 1952 به تصویب رسید و به منظور تکمیل کنوانسیون برن و گسترش حمایت از حقوق مؤلف در سطح جهانی تدوین شد.
- **معاهده تریپس (TRIPS):** این معاهده در چارچوب سازمان تجارت جهانی (WTO) به تصویب رسید و استانداردهای حداقل برای حمایت از حقوق مالکیت فکری، از جمله حقوق مؤلف، را تعیین می‌کند.

الزام کشورها به تهیه قوانین داخلی

کشورها ملزم هستند تا قوانین داخلی خود را با کنوانسیون‌های بین‌المللی حقوق مؤلف هماهنگ کنند. این قوانین داخلی، جزئیات بیشتر در مورد حقوق مؤلف، مدت زمان حمایت، استثنائات و محدودیت‌ها و همچنین نحوه اجرای این حقوق را مشخص می‌کنند.

چرا کشورها ملزم به تهیه قوانین داخلی هستند؟

- **اجرای تعهدات بین‌المللی:** عضویت در کنوانسیون‌های بین‌المللی، کشورها را ملزم به اجرای تعهدات بین‌المللی خود می‌کند.
- **ایجاد ثبات حقوقی:** قوانین داخلی، چارچوب حقوقی مشخصی را برای حمایت از حقوق مؤلف ایجاد می‌کنند و از بروز اختلافات و ابهامات جلوگیری می‌کنند.
- **توسعه صنعت فرهنگ و هنر:** قوانین قوی در زمینه حقوق مؤلف، انگیزه‌ای برای خالقان آثار هنری و ادبی ایجاد و به توسعه صنعت فرهنگ و هنر کمک می‌کند.

حقوق مؤلف یک ساختار قانونی پیچیده و در حال تحول است که تحت تأثیر عوامل مختلفی مانند پیشرفت تکنولوژی (فناوری)، جهانی شدن و تغییرات اجتماعی قرار دارد. با این حال، هدف اصلی این حقوق، محافظت از آثار خلاقانه و تشویق به تولید آثار جدید و نوآورانه است.

چه آثاری تحت پوشش حقوق مؤلف قرار می‌گیرند؟

به طور کلی، هر اثر اصلی که حاصل تلاش فکری و خلاقیت فردی باشد، می‌تواند تحت حمایت حقوق مؤلف قرار گیرد. این آثار می‌توانند شامل موارد زیر باشند:

- آثار ادبی: کتاب‌ها، مقالات، اشعار، نمایشنامه‌ها، نرم‌افزارها
- آثار هنری: نقاشی‌ها، مجسمه‌ها، عکس‌ها، طرح‌های گرافیکی
- آثار موسیقایی: آهنگ‌ها، میلودی‌ها، ترانه‌ها
- آثار نمایشی: فیلم‌ها، سریال‌ها، تیاترها
- آثار معماری: طرح‌های انواع ساختمان‌ها

حقوق مؤلف چه چیزی را شامل می‌شود؟

حقوق مؤلف به صاحب اثر اجازه می‌دهد تا:

- **تکثیر اثر:** اثر خود را کاپی و منتشر کند.
- **توزیع اثر:** نسخه‌های اثر خود را به فروش برساند یا به صورت رایگان توزیع کند.
- **نمایش اثر:** اثر خود را در مکان‌های عمومی به نمایش بگذارد.
- **اقتباس از اثر:** اثر خود را تغییر دهد یا از آن برای خلق اثر جدید استفاده کند.
- **ترجمه اثر:** اثر خود را به زبان‌های دیگر ترجمه کند.

اهمیت حقوق مؤلف:

- **تشویق به خلق آثار جدید:** حقوق مؤلف به خالقان آثار انگیزه می‌دهد تا در خلق جدید اقدام کنند و از تلاش‌های خود سود ببرند.
- **حفظ تنوع فرهنگی:** با حمایت از حقوق مؤلف، تنوع فرهنگی حفظ می‌شود و آثار ارزشمند برای نسل‌های آینده باقی می‌ماند.
- **توسعه اقتصاد خلاق:** صنعت فرهنگ و هنر یکی از مهم‌ترین بخش‌های اقتصاد بسیاری از کشورها است و حقوق مؤلف نقش مهمی در توسعه این صنعت دارد.

نقض حقوق مؤلف:

هرگونه استفاده غیرمجاز از یک اثر تحت حمایت حقوق مؤلف، نقض حقوق مؤلف محسوب می‌شود. این نقض می‌تواند شامل کاپی‌برداری، توزیع غیرمجاز، تغییر در اثر بدون اجازه صاحب اثر و ... باشد.

ثبت حقوق مؤلف:

در بسیاری از کشورها، ثبت حقوق مؤلف الزامی نیست و صرف خلق اثر، آن را تحت حمایت حقوق مؤلف قرار می‌دهد. با این حال، ثبت حقوق مؤلف می‌تواند به عنوان مدرکی برای اثبات مالکیت اثر در صورت بروز اختلاف استفاده شود.

نکته مهم: قوانین مربوط به حقوق مؤلف در هر کشور متفاوت است و ممکن است استثنائات و محدودیت‌هایی برای این حقوق وجود داشته باشد

- **مالکیت معنوی:** مفهوم گسترده‌تری از حقوق مؤلف است و شامل حق اختراع، علایم تجاری و طرح‌های صنعتی نیز می‌شود.
- **حقوق مجاور:** حقوقی که به افرادی که در تولید و توزیع آثار هنری مشارکت دارند، تعلق می‌گیرد (مانند هنرمندان اجراکننده، تهیه‌کنندگان و پخش‌کنندگان).
- **کاپی‌رایت:** معادل انگلیسی حقوق مؤلف است و در بسیاری از اسناد و قراردادهای بین‌المللی استفاده می‌شود.

حقوق مؤلف از دیدگاه قوانین ملی و بین‌المللی

حقوق مؤلف در سطح ملی و بین‌المللی مورد حمایت قرار گرفته است. هر کشور قوانین خاص خود را در این زمینه دارد، اما اصول کلی حقوق مؤلف در اکثر کشورها یکسان است. همچنین، کنوانسیون‌های بین‌المللی مانند کنوانسیون برن برای حمایت از آثار ادبی و هنری، چارچوب کلی برای حفاظت از حقوق مؤلف در سطح جهانی فراهم کرده است.

کنوانسیون برن: یکی از مهم‌ترین معاهدات بین‌المللی در زمینه حقوق مؤلف است که اصول اساسی این حقوق را تعیین می‌کند. این کنوانسیون کشورها را ملزم می‌کند تا به آثار شهروندان سایر کشورهای عضو، همان حفاظتی را که به آثار شهروندان خود می‌دهند، اعطا کنند.

چالش‌های جدید در حقوق مؤلف

- **تکنولوژی دیجیتال:** گسترش اینترنت و فناوری‌های دیجیتال، امکان کاپی و توزیع غیرمجاز آثار را به سادگی فراهم کرده است.
- **هوش مصنوعی:** ظهور هوش مصنوعی و توانایی آن در تولید آثار خلاقانه، سوالات جدیدی را در مورد مالکیت معنوی و حقوق مؤلف ایجاد کرده است.
- **استفاده عادلانه:** تعیین حدود استفاده عادلانه از آثار، یکی از چالش‌های مهم در حقوق مؤلف است.

اهمیت حقوق مؤلف در عصر دیجیتال

در عصر دیجیتال، حقوق مؤلف اهمیت دوچندانی یافته است. دلایل این اهمیت عبارتند از:

- **تشویق به نوآوری:** حقوق مؤلف به خالقان انگیزه می‌دهد تا آثار جدید خلق کنند و از تلاش‌های خود سود ببرند.
- **حمایت از اقتصاد خلاق:** صنعت فرهنگ و هنر یکی از مهم‌ترین بخش‌های اقتصاد بسیاری از کشورها است و حقوق مؤلف نقش مهمی در توسعه این صنعت دارد.
- **حفظ تنوع فرهنگی:** با حمایت از حقوق مؤلف، تنوع فرهنگی حفظ می‌شود و آثار ارزشمند برای نسل‌های آینده باقی می‌ماند.

2 حقوق صنعتی (Industrial Property) که شامل موضوعات ذیل می‌باشد:

- **اختراعات:** هر ایده جدید و مفید در زمینه صنعت یا فناوری که قابل استفاده و استعمال باشد.
- **طرح‌های صنعتی:** ظاهر تزئینی یک محصول صنعتی که به آن ارزش تجاری می‌بخشد.
- **علایم تجاری:** هر علامت، کلمه، عبارت، تصویر یا ترکیبی از آن‌ها که برای تشخیص کالاها یا خدمات یک شخص یا شرکت، از کالاها یا خدمات دیگران به کار می‌رود.
- **نشان‌های جغرافیایی:** نام یا ویژگی یک محل جغرافیایی که برای مشخص کردن منشأ یک کالا یا محصول استفاده می‌شود.

تاریخچه حقوق صنعتی

حقوق صنعتی در آغاز برای حفاظت از نوآوری‌های صنعتی و تجاری مطرح شد. در دنیای صنعتی قرن ۱۹، با ظهور انقلاب صنعتی و اختراعات جدید در صنایع مختلف، لزوم حفاظت از این اختراعات و طرح‌ها به شدت احساس شد. کشورهای مختلف به تدریج، اقدام به تدوین قوانینی برای حمایت از اختراعات و نوآوری‌ها کردند تا به مخترعان و صاحبان ایده‌ها این اطمینان را بدهند که حقوق آنها به صورت قانونی محفوظ خواهد ماند.

اولین اسناد و قوانین در حوزه حقوق صنعتی، از جمله ثبت اختراعات و علائم تجاری، در کشورهای صنعتی مانند انگلستان و فرانسه به تصویب رسیدند. در این دوران، ضرورت همکاری های بین المللی به خصوص برای جلوگیری از تقلب و کاپی برداری در سطح جهانی مطرح شد.

کنوانسیون ها و اسناد بین المللی در زمینه حقوق صنعتی، برای ایجاد یک سیستم هماهنگ و یکپارچه در سطح جهانی به تصویب رسیدند که به کشورهای مختلف امکان می دهد تا در سطح بین المللی از حقوق مالکیت صنعتی خود محافظت کنند. در زیر برخی از مهمترین کنوانسیون ها و معاهدات مرتبط با حقوق صنعتی ذکر شده است:

1. **کنوانسیون پاریس برای حمایت از مالکیت صنعتی (1883)**
این کنوانسیون که اولین معاهده بین المللی در زمینه حقوق مالکیت صنعتی است، در سال 1883 در پاریس به تصویب رسید. این کنوانسیون حمایت از اختراعات، علائم تجاری و طرح های صنعتی را در سطح جهانی ممکن ساخت و یکی از اصول مهم آن، حق اولویت است، به این معنی که اگر یک اختراع یا علامت تجاری در یک کشور عضو ثبت شود، ثبت آن در سایر کشورهای عضو نیز در یک دوره معین به طور خودکار از تاریخ ثبت در کشور اولیه معتبر خواهد بود.
2. **کنوانسیون مادرید برای ثبت بین المللی علائم تجاری (1891)**
این کنوانسیون، که به نام معاهده مادرید نیز شناخته می شود، به صاحبان علائم تجاری این امکان را می دهد که علامت تجاری خود را در چندین کشور عضو به صورت هم زمان و با یک روند ساده ثبت کنند. این معاهده تحت نظر سازمان جهانی مالکیت فکری (WIPO) مدیریت می شود.
3. **معاهده همکاری در ثبت اختراعات (PCT - 1970)**
این معاهده به مخترعان و شرکت ها این امکان را می دهد که اختراعات خود را در چندین کشور عضو به صورت هم زمان با یک درخواست بین المللی ثبت کنند. این معاهده زمینه ثبت اختراعات را ساده تر کرده و از مصارف اضافی جلوگیری می کند.
4. **معاهده لیژن برای حمایت از اسامی مبدأ و نشان های جغرافیایی (1958)**
این معاهده به حمایت از نشان های جغرافیایی و اسامی مبدأ محصولات خاص از یک منطقه جغرافیایی مشخص پرداخته و به تولیدکنندگان این امکان را می دهد که محصولات خود را با استفاده از نام جغرافیایی منحصر به فرد از دیگر محصولات تمایز دهند.
5. **کنوانسیون وین در زمینه ثبت طرح های صنعتی (1973)**
این کنوانسیون به حمایت از طرح های صنعتی در سطح بین المللی پرداخته و امکان ثبت و حفاظت از طرح های تزئینی و ظاهری محصولات در کشورهای مختلف را فراهم کرده است.
6. **معاهده مربوط به قوانین واحد در خصوص طرح های صنعتی (Hague Agreement - 1925)**
این معاهده به کشورهای عضو این امکان را می دهد که یک طرح صنعتی را در چندین کشور به طور هم زمان ثبت کنند. این امر روند ثبت طرح های صنعتی را ساده تر کرده و از مصارف اضافی جلوگیری می کند.

توضیحات پیرامون حقوق صنعتی:

پس از معرفی تاریخچه و کنوانسیون های مربوطه، اکنون به توضیحات مفصل در مورد بخش های مختلف حقوق صنعتی می پردازیم:

1. اختراعات (Patents)

اختراعات حقوقی هستند که به مخترعان این امکان را می دهند که از ایده های نوآورانه خود بهره برداری انحصاری داشته باشند. اختراع باید جدید، مفید و قابل استفاده در صنعت باشد. معمولاً برای اختراعات، حقوق انحصاری برای مدت 20 سال اعطا می شود. ثبت اختراعات از طریق معاهده PCT امکان پذیر است و کشورهای عضو این معاهده از فرایند ثبت اختراعات بین المللی حمایت می کنند.

2. طرح های صنعتی (Industrial Designs)

طرح های صنعتی به ظاهر تزئینی و منحصر به فرد محصولات اشاره دارند که باعث ایجاد جذابیت و ارزش تجاری می شوند. این طرح ها می توانند شامل اشکال، الگوها، رنگ ها یا ترکیبی از آن ها باشند. حقوق مربوط به طرح های صنعتی معمولاً به مدت ۱۵ تا ۲۵ سال قابل تمدید هستند و از کپی برداری غیرمجاز طرح ها جلوگیری می کنند.

3. علائم تجاری (Trademarks)

علامت تجارتي به هر علامت، كلمه، نماد يا تركيب آن ها گفته مي شود كه براي شناسايي كالاهای و خدمات يك شركت و تمايز آن ها از كالاهای و خدمات ديگران استفاده مي شود. حقوق علامت تجاري به صاحب آن اجازه مي دهد كه از استفاده غيرمجاز يا مشابه علامت خود توسط ديگران جلوگیری كند. اين حقوق معمولاً برای ۱۰ سال به صورت اوليه اعطا مي شود و قابل تمدید است.

4. نشان های جغرافیایی (Geographical Indications)

نشان های جغرافیایی به نام یا خصوصیات خاص يك مكان جغرافیایی اطلاق می شود كه به محصولاتی خاص نسبت داده می شود. اين نشان ها به مصرف كنندگان كمك می كنند تا از اصالت و كیفیت کالا آگاه شوند. اين حقوق به تولید كنندگان محلی اين امكان را می دهند كه از استفاده غيرمجاز نام های جغرافیایی محافظت كنند.

حقوق صنعتی نه تنها در سطح ملی بلکه در سطح بین المللی نیز اهمیت بالایی دارد. اين حقوق به ایجاد بستری برای حمایت از نوآوری ها، توسعه صنعتی، و ارتقاء تجارت بین المللی كمك می كند. در اینجا به بررسی اهمیت حقوق صنعتی در دو سطح ملی و بین المللی می پردازیم:

اهمیت حقوق صنعتی در سطح ملی

1. **حمایت از نوآوری ها و اختراعات داخلی :** یکی از مهمترین اهداف حقوق صنعتی در سطح ملی، حمایت از نوآوری ها و اختراعات داخلی است. با ارائه حقوق انحصاری به مخترعان و مبتکران، دولت ها می توانند از تلاش های پژوهشی و فنی در کشور خود حمایت كنند. اين حمایت به صاحبان اختراعات اين اطمینان را می دهد كه تلاش های آنان در زمینه تحقیق و توسعه مورد حفاظت قرار خواهد گرفت و به طور قانونی از بهره برداری غيرمجاز جلوگیری خواهد شد.

2. **تشویق به سرمایه گذاری در بخش های خلاقانه و نوآورانه :** حقوق صنعتی به ویژه در زمینه ثبت اختراعات و علامت تجارتي، يك محیط قانونی ایجاد می كند كه سرمایه گذاران را ترغیب به سرمایه گذاری در بخش های نوآورانه و صنایع پرارزش می كند. اين امر به توسعه بخش های اقتصادی نوظهور و ارتقاء سطح رقابت در بازار كمك می كند. همچنین، با ارائه حقوق انحصاری به ابتكارات جدید، دولت ها می توانند به توسعه صنعت و تکنولوژی های پیشرفته در کشور خود كمك كنند.

3. **ایجاد شفافیت در بازار های داخلی :** ثبت علامت تجارتي و طرح های صنعتی، باعث می شود كه محصولات و خدمات در بازار های داخلی از شفافیت بیشتری برخوردار شوند. مصرف كنندگان می توانند به راحتی محصولات اصل را از تقلبی تمايز دهند و به اين ترتیب، از حقوق خود در خرید كالاهای و خدمات بهره مند شوند.

4. **حمایت از صنایع و تولیدات ملی :** از آنجا كه حقوق صنعتی به حفاظت از محصولات و خدمات خاص كمك می كند، می تواند نقش مهمی در حمایت از صنایع بومی و تولیدات ملی ایفا كند. اين امر به تولید كنندگان محلی اين امكان را می دهد كه با استفاده از حقوق انحصاری، از رقابت غيرمنصفانه جلوگیری كنند و سهم بازار خود را حفظ نمایند.

5. **تقویت زیربنای تجاری و حقوقی :** سیستم های ثبت اختراعات، علامت تجارتي، و طرح های صنعتی به طور کلی موجب تقویت زیربنای تجاری و حقوقی در کشور ها می شوند. اين سیستم ها به کشور ها كمك می كنند تا به طور قانونی از تولیدات و نوآوری های خود محافظت كنند و از سوی دیگر، زمینه را برای حل و فصل اختلافات در اين زمینه فراهم می آورد.

اهمیت حقوق صنعتی در سطح بین المللی

1. **حمایت از تجارت بین المللی :** حقوق صنعتی در سطح بین المللی به ویژه از طریق معاهدات و کنوانسیون ها (مانند کنوانسیون پاریس، معاهده مادرید و PCT) كمك می كند كه تجارت بین المللی روان تر و قانونمند تر شود. به عنوان مثال، ثبت يك اختراع در يك کشور عضو معاهده پاریس به طور خودكار در سایر کشورهای عضو نیز معتبر است، كه اين امر به کاهش هزینه ها و زمان ثبت اختراعات در سطح جهانی كمك می كند.

2. **حمایت از برندها و علامت تجارتي جهانی :** علامت تجارتي و برندها به ویژه در بازار های جهانی از اهمیت بالایی برخوردارند. با توجه به اینکه بسیاری از شركت ها به دنبال گسترش فعالیت های تجاری خود به کشورهای مختلف هستند، ثبت بین المللی برندها و علامت تجارتي برای جلوگیری از سوءاستفاده و تقلب در بازار های مختلف اهمیت زیادی دارد. معاهده مادرید برای ثبت جهانی علامت تجارتي به اين نیاز پاسخ می دهد و از سرمایه گذاری های برندها در بازار های خارجی حفاظت می كند.

3. **تقویت همکاری‌های بین‌المللی در زمینه مالکیت فکری:** حقوق صنعتی به ویژه در حوزه اختراعات و علائم تجاری، یکپارچگی و هماهنگی بیشتری را در نظام‌های حقوقی کشورهای مختلف به وجود می‌آورد. این هماهنگی‌ها از طریق معاهدات بین‌المللی و نهادهای مانند سازمان جهانی مالکیت فکری (WIPO) تقویت می‌شود و همکاری‌های بیشتری در زمینه حفاظت از حقوق مالکیت فکری در سطح جهانی ایجاد می‌کند.
4. **مبارزه با نقض حقوق مالکیت فکری و کاپی‌برداری:** در سطح بین‌المللی، یکی از چالش‌های مهم، نقض حقوق مالکیت فکری و کاپی‌برداری از اختراعات، طرح‌ها و علائم تجاری است. حقوق صنعتی از طریق مقررات بین‌المللی، مانند معاهده مادرید و PCT، از کاپی‌برداری و استفاده غیرمجاز از نوآوری‌ها در سطح جهانی جلوگیری می‌کند و به شرکت‌ها و افراد این اطمینان را می‌دهد که آثار فکری و صنعتی آنان در تمامی کشورها مورد احترام قرار خواهد گرفت.
5. **ایجاد فضای رقابتی و سالم در بازار جهانی:** از آنجا که حقوق صنعتی به‌طور رسمی از اختراعات، علائم تجاری و طرح‌های صنعتی حفاظت می‌کند، این امر به ایجاد فضای رقابتی و سالم در بازار جهانی کمک می‌کند. بدون حقوق صنعتی، امکان کاپی‌برداری و سوءاستفاده از نوآوری‌ها به ویژه توسط شرکت‌های بزرگ وجود دارد که می‌تواند به نابودی رقابت سالم منجر شود.
6. **جذب سرمایه‌گذاری‌های خارجی:** کشورهای دارای سیستم‌های قوی و شفاف حقوق صنعتی، معمولاً می‌توانند سرمایه‌گذاری‌های خارجی بیشتری جذب کنند. زیرا شرکت‌های بین‌المللی تمایل دارند در کشورهایی که قوانین حفاظت از مالکیت فکری و صنعتی در آن‌ها محکم و معتبر است، سرمایه‌گذاری کنند تا از حقوق خود در برابر ریسک‌های احتمالی حفاظت نمایند.

تأثیرات اقتصادی حقوق صنعتی

حقوق صنعتی نه تنها از اختراعات و نوآوری‌ها حمایت می‌کند بلکه تأثیرات قابل توجهی بر رشد اقتصادی کشورها دارد. حمایت از اختراعات و نوآوری‌ها موجب جذب سرمایه‌گذاری‌های بیشتر، افزایش اشتغال و رشد صادرات می‌شود. همچنین این حقوق به کسب و کارها انگیزه می‌دهند تا در زمینه تحقیق و توسعه سرمایه‌گذاری کنند، که به نوبه خود به تقویت اقتصاد ملی کمک می‌کند.

نقش حقوق صنعتی در کشورهای در حال توسعه

کشورهای در حال توسعه با چالش‌های متعددی در زمینه اجرایی کردن حقوق صنعتی مواجه هستند. یکی از مهم‌ترین چالش‌ها، نبود زیربنای مناسب برای حفاظت از اختراعات و نوآوری‌ها و همچنین کمبود آگاهی از این حقوق در میان کارآفرینان و موسسات است. با این حال، حقوق صنعتی می‌تواند ابزاری موثر برای ارتقای اقتصاد این کشورها باشد، زیرا از سرمایه‌گذاری در حوزه‌های نوآورانه و فناوری‌های پیشرفته حمایت می‌کند.

چالش‌های جدید در حوزه دیجیتال و تکنولوژی‌های نوین

با پیشرفت‌های سریع در زمینه‌هایی چون هوش مصنوعی و اینترنت، حقوق صنعتی با چالش‌های جدیدی روبه‌رو شده است. این فناوری‌ها ممکن است به سرعت تحولاتی در فرآیندهای حقوقی ایجاد کنند. برای مثال، مشخص کردن مالکیت فکری در تکنولوژی‌های که به سرعت تکامل می‌یابند یا در محیط‌های دیجیتال مورد استفاده قرار می‌گیرند، نیازمند بازنگری در قوانین و ایجاد چارچوب‌های جدید است.

نقش نهادهای آموزشی و آگاهی‌بخشی

آگاهی از حقوق صنعتی در میان عموم مردم و به‌ویژه متخصصین و صنعتگران، کلید موفقیت در پیاده‌سازی و اجرای این حقوق است. نهادهای آموزشی باید برنامه‌هایی برای آموزش و تربیت کارشناسان حقوقی و صنعتی ایجاد کنند تا توانمندی‌های افراد برای حمایت از حقوق خود در بازار جهانی و داخلی افزایش یابد. همچنین، آگاهی‌بخشی به عموم مردم از اهمیت حمایت از اختراعات و نوآوری‌ها به تقویت فرهنگ احترام به حقوق صنعتی کمک خواهد کرد.

نقش دولت‌ها و سیاست‌گذاری‌های ملی

دولت‌ها با وضع قوانین حمایتی و تنظیم سیاست‌های مناسب می‌توانند نقشی اساسی در گسترش حقوق صنعتی ایفا کنند. در بسیاری از کشورهای پیشرفته، دولت‌ها با ایجاد صندوق‌های حمایتی، تسهیلات مالی، و تسهیل فرآیند ثبت اختراعات و نوآوری‌ها، زمینه را برای رشد صنایع ابتکاری فراهم کرده‌اند. همچنین، دولت‌ها باید توجه داشته باشند که اجرای مؤثر این حقوق باید از طریق نهادهای ملی و بین‌المللی صورت گیرد.

تفاوت‌های کلیدی بین حقوق مؤلف و حقوق صنعتی:

- **حقوق مؤلف:** عمدتاً بر آثار خلاقانه‌ی فردی تمرکز دارد و به طور خودکار ایجاد می‌شود.
- **حقوق صنعتی:** بر نتایج فعالیت‌های صنعتی و تجاری تمرکز دارد و معمولاً نیاز به ثبت رسمی دارد.
- حوزه‌های حمایت: حقوق مؤلف (کاپی‌رایت) شامل آثار هنری، ادبی و علمی، از جمله کتاب‌ها، موسیقی، نقاشی، فیلم‌ها، و نرم‌افزارها می‌شود. حقوق صنعتی، که شامل مالکیت صنعتی است، به اختراعات، علائم تجاری، طرح‌های صنعتی و مدل‌های تجاری می‌پردازد.
- مدت زمان حفاظت: حقوق مؤلف معمولاً برای مدت معینی پس از مرگ خالق اثر (مانند 50 تا 70 سال) معتبر است، در حالی که حقوق صنعتی دارای مدت زمان محدود تری است (مثلاً اختراعات 20 سال و علائم تجاری در صورت تمدید نا محدود استند).
- سطح حفاظت بین‌المللی: حقوق مؤلف به دلیل معاهدات بین‌المللی مانند کنوانسیون برن به صورت خودکار در بسیاری از کشورها حفاظت می‌شود، اما حقوق صنعتی معمولاً به ثبت جداگانه در هر کشور نیاز دارد، مگر اینکه قرارداد‌های مانند موافقت‌نامه‌های پتنت و علائم تجاری بین‌المللی وجود داشته باشد.
- حق بهره‌برداری و انتقال: حقوق مؤلف به خالق اثر اجازه می‌دهد از اثر خود بهره‌برداری مالی کند و حتی می‌تواند حقوق مالی را انتقال دهد، اما معمولاً حقوق معنوی (مثل حق انتساب) غیرقابل انتقال است. حقوق صنعتی نیز می‌تواند به دیگران منتقل شود و مالک آن، حقوق بهره‌برداری اقتصادی را در اختیار دارد.
- 3. **اسرار تجاری (Trade Secrets):** اطلاعات محرمانه و ارزشمندی که یک کسب و کار برای حصول مزیت رقابتی از آن استفاده می‌کند. این اطلاعات می‌تواند شامل فرمول‌های کیمیایی، طرح‌های تولید، لیست مشتریان، اطلاعات فنی و سایر اطلاعات حساس باشد.
- حفاظت از اسرار تجاری: مبانی، شرایط و تفاوت با سایر حقوق مالکیت فکری"**
 - **شرایط حفاظت قانونی:** برای اینکه اطلاعات به عنوان «اسرار تجاری» محافظت شود، باید محرمانه بماند، دارای ارزش اقتصادی باشد، و تدابیر امنیتی خاصی برای حفظ آن توسط مالک اتخاذ شود. بدون رعایت این تدابیر، امکان از دست رفتن حفاظت قانونی وجود دارد.
 - **مدت زمان حفاظت:** اسرار تجاری محدودیت زمانی ندارند و تا زمانی که اطلاعات محرمانه باقی بمانند، از حمایت قانونی برخوردارند. این برخلاف پتنت هاست که پس از یک دوره مشخص منقضی می‌شوند.
 - **حمایت بین‌المللی:** بسیاری از کشورها و توافق‌نامه‌های بین‌المللی، مانند توافق‌نامه‌ی تریپس (TRIPS)، از اسرار تجاری محافظت می‌کنند و این حمایت از طریق قوانین ملی و قراردادهای تجاری برقرار می‌شود.
 - **تفاوت با مالکیت فکری ثبت‌شده:** برخلاف پتنت‌ها یا علائم تجاری که نیاز به ثبت رسمی دارند، اسرار تجاری از طریق ثبت قابل حفاظت نیستند و تنها با حفظ محرمانیت حفاظت می‌شوند.
 - **نقش اسرار تجاری در رقابت:** اسرار تجاری اغلب به کسب و کارها کمک می‌کند که مزیت رقابتی پایداری در بازار داشته باشند، زیرا اطلاعات حساس و غیرقابل دسترس برای رقبای، تولیدات و فرایندها را نهائی می‌سازد.
- 4. **حقوق مرتبط با گیاهان (Plant Variety Rights):** حفاظت از گونه‌های گیاهی جدید که از طریق انتخاب، یا روش‌های دیگر تولید شده‌اند.
- حقوق مرتبط با گونه‌های گیاهی: شرایط، مزایا و استثنائات:**
 - **شرایط اعطای حقوق:** برای اینکه یک گونه گیاهی مشمول این حقوق شود، باید شرایطی همچون تازگی (کشت جدید و غیرمعمول)، (تمایز) تفاوت با گونه‌های مشابه، همسانی (ثبات در ویژگی‌ها در نسل‌های مختلف) و پایداری (ثبات ویژگی‌ها در شرایط مختلف کشت) را دارا باشد.
 - **مدت زمان حفاظت:** حقوق مرتبط با گیاهان معمولاً برای مدت زمانی محدود اعمال می‌شود (مثلاً 20 تا 25 سال بسته به کشور و نوع گیاه). پس از اتمام این دوره، گونه‌های گیاهی وارد حوزه عمومی شده و می‌توانند آزادانه استفاده شوند.
 - **حق انحصاری بهره‌برداری:** دارنده این حقوق می‌تواند به صورت انحصاری درباره تولید، بازتولید، توزیع و فروش گونه جدید تصمیم بگیرد. این حقوق به شرکت‌ها و دهقانان انگیزه می‌دهد تا در توسعه و اصلاح گونه‌های جدید سرمایه‌گذاری کنند.
 - **استثنائات برای استفاده دهقانان و محققان:** در بسیاری از کشورها قوانین استثنائاتی برای دهقانان و محققان دارند تا از این گونه‌ها برای تحقیق، آموزش یا استفاده شخصی بدون اجازه بهره‌برداری تجاری استفاده کنند. این امر به حفظ حقوق دهاقین کوچک و توسعه علمی کمک می‌کند.
 - **حمایت بین‌المللی:** توافق‌نامه‌هایی مانند کنوانسیون UPOV (اتحادیه بین‌المللی حفاظت از ارقام جدید گیاهی) استانداردهای بین‌المللی برای حمایت از گونه‌های گیاهی تعیین کرده‌اند و کشورهای عضو باید این استانداردها را رعایت کنند.

• **تفاوت با پتنت‌های زیستی:** حقوق مرتبط با گیاهان معمولاً به گونه‌های گیاهی اختصاص دارند و به‌طور خاص به اصلاحات ژنتیکی طبیعی، هیبریداسیون یا پرورش سنتی گیاهان مربوط می‌شوند، در حالی که پتنت‌های زیستی می‌توانند شامل کشت‌های ژنتیکی، روش‌های زیست‌فناوری و توالی‌های ژنتیکی خاص باشند.

5. **طرح‌های مجتمع یا آی سی به انگلیسی (ICs):** حفاظت از طرح‌های توپولوژیکی مدارهای مجتمع نیمه‌رسانه‌ها⁽³⁾ (Semi-conductor).

- **طرح توپولوژیکی چیست؟** طرح توپولوژیکی، به دیکوریشن (چیدمان) هندسی عناصر یک مدار مجتمع گفته می‌شود. این چیدمان، شامل موقعیت ترانزیستورها، مقاومت‌ها، خازن‌ها (ذخیره‌ها)⁽⁶⁾ و سایر اجزای مدار روی یک تراشه است.
- **چرا از طرح توپولوژیکی محافظت می‌شود؟** با کاپی‌برداری از طرح توپولوژیکی یک آی سی، می‌توان یک آی سی مشابه با عملکرد مشابه تولید کرد. این امر می‌تواند به شرکت اصلی آسیب جدی وارد کند و منجر به کاهش سهم بازار و زیان‌های مالی شود.
- **حفاظت قانونی:** برای حفاظت از طرح‌های توپولوژیکی، قوانین و مقرراتی در بسیاری از کشورها وضع شده است. این قوانین، حق انحصاری را برای طراحان آی سی در نظر می‌گیرند تا از طرح‌های خود در برابر کاپی‌برداری محافظت کنند.
- **ثبت طرح توپولوژیکی:** برای بهره‌مندی از حفاظت قانونی، طراحان آی سی می‌توانند طرح توپولوژیکی خود را ثبت کنند. با ثبت طرح، یک حق انحصاری برای یک دوره زمانی مشخص به طراح اعطا می‌شود.
- **روش‌های حفاظت از طرح‌های مجتمع**
- علاوه بر ثبت قانونی، روش‌های دیگری نیز برای حفاظت از طرح‌های مجتمع وجود دارد:
- **محرمانه‌سازی:** حفظ محرمانه اطلاعات مربوط به طرح، از طریق قراردادهای محرمانه، محدود کردن دسترسی به اطلاعات و استفاده از سیستم‌های امنیتی.
- **رمزنگاری:** استفاده از روش‌های رمزنگاری برای محافظت از اطلاعات حساس مربوط به طرح.
- **آب بندی (Watermarking):** قرار دادن نشانه‌های مخفی در طرح برای شناسایی کاپی‌های غیرمجاز.
- **در نهایت،** حفاظت از طرح‌های مجتمع، یک چالش پیچیده و مستمر است. با توجه به اهمیت این موضوع، شرکت‌ها باید از ترکیبی از روش‌های قانونی، فنی و مدیریتی برای حفاظت از دارایی‌های معنوی خود استفاده کنند.

حفاظت جامع از طرح‌های مجتمع: روش‌ها، قوانین و چالش‌ها

1. **تفاوت با پتنت‌ها و حق مؤلف:** برخلاف پتنت‌ها که ایده یا فرآیند کلی را محافظت می‌کنند، طرح‌های توپولوژیکی تنها از دیکوریشن (چیدمان) فیزیکی و طراحی دقیق مدار محافظت می‌کنند. همچنین، برخلاف حق مؤلف که به آثار خلاقانه مثل کتاب یا موسیقی تعلق دارد، حفاظت از طرح‌های مجتمع بیشتر جنبه فنی و صنعتی دارد.
2. **مدت‌زمان و محدودیت‌های حفاظت:** همانند دیگر حقوق مالکیت فکری، حفاظت از طرح‌های توپولوژیکی محدودیت زمانی دارد (معمولاً 10 تا 15 سال). این حقوق پس از انقضای مدت‌زمان، دیگر قابل تمدید نیستند و طرح وارد حوزه عمومی می‌شود.
3. **حقوق بین‌المللی و توافق‌نامه‌ها:** برخی توافق‌نامه‌های بین‌المللی، مانند توافق‌نامه‌ی تریپس، استانداردهای کلی برای حفاظت از طرح‌های توپولوژیکی مدارهای مجتمع در کشورهای عضو تعیین کرده‌اند. با این حال، اجرای این حقوق در هر کشور ممکن است متفاوت باشد.
4. **تحدید دسترسی برای مهندسان داخلی:** شرکت‌ها ممکن است محدودیت‌هایی برای دسترسی کارکنان خود به طرح‌های حساس اعمال کنند. این امر به کاهش خطر افشا و کاپی‌برداری داخلی کمک می‌کند.
5. **استفاده از روش‌های تشخیص تخلف:** شرکت‌ها می‌توانند از ابزارهای نرم‌افزاری و سیستم‌های خودکار برای نظارت بر بازار و شناسایی محصولات کاپی‌شده استفاده کنند. این فناوری‌ها به شناسایی تخلف‌ها و پیگیری قانونی کمک می‌کنند.

ماده 27 منشور حقوق بشر:

طبق ماده 27 منشور حقوق بشر سازمان ملل (حق مالکیت فکری)، افراد از حمایت منافع مادی و معنوی حاصل از تولیدات علمی، ادبی و هنری بهره‌مند می‌گردند. در مالکیت فکری نیز مانند دیگر حقوق مالکیت، خالق یا مالک ثبت اختراع، نشان تجاری و حق چاپ و تکثیر از منافع اثر یا سرمایه خود بهره‌مند می‌گردد.

زیرشاخه‌های سازمان WIPO:

در این سازمان مرکز حل اختلاف و ایپو (داوری و میانجیگری) که یک مرکز ارائه‌دهنده راه حل اختلافات به صورت غیر انتفاعی، بین‌المللی و بی‌طرف است و همچنین شبکه سبز و ایپو WIPO Green که یک بازار تعاملی در جهت ترویج نوآوری و گسترش فن‌آوری‌های سبز است قرار دارد. از دیگر فعالیت‌های این سازمان پروژه کمک به مخترعان در

خصوص نوشتن مدارک ثبت اختراع است که کارشناسان موسسه نو فن نیز جلساتی را در این خصوص در وایپو داشته اند.

در فیلمی که توسط وایپو ساخته شده است، مهمترین فعالیت های این سازمان را به صورت خلاصه نمایش میدهد. این فیلم توسط موسسه نو فن زیر نویس و با هماهنگی با بخش مدیا WIPO منتشر شده است و حق انتشار آن برای موسسه نو فن محفوظ است.

عضویت افغانستان در سازمان جهانی مالکیت های فکری (معنوی):

افغانستان در سال 2005 با عضویت در سازمان جهانی مالکیت فکری (WIPO) قدم مهمی به سوی توسعه اقتصادی و حفاظت از دارایی های معنوی برداشت. این عضویت به افغانستان فرصت های قابل توجهی برای بهره برداری از تکنولوژی های نوین، رشد نوآوری، و حمایت از حقوق مالکیت فکری ارائه می دهد. کشور افغانستان، با داشتن جمعیت جوان و منابع طبیعی و معدنی گسترده، پتانسیل زیادی برای رشد اقتصادی و صنعتی دارد. استفاده از این پتانسیل مستلزم دسترسی به فناوری های مدرن، آموزش نیروی کار جوان، و حمایت از نوآوری ها و خلاقیت هاست، که همگی با استفاده از حقوق مالکیت فکری تقویت می شوند.

WIPO

English

IP Portal login

Understand & LearnFind & ExploreProtect & ManagePartner & CollaborateAbout WIPO

HomeCountry Profiles

Afghanistan

Contact Information

- National IP offices

Legal Information

- Joined WIPO in 2005
- National IP laws and regulations (WIPO Lex)
- Membership of WIPO treaties and Treaties notifications
- Membership of WIPO bodies

Statistics

- IP statistical profile: (patents, utility models, trademarks, industrial designs)
- Number of domain name disputes: Complainant | Respondent

Cooperation

- Technical assistance activities: Beneficiary | Host
- WIPO meetings

این عضویت نقطه عطفی در نظام حقوق مالکیت فکری کشور بود، زیرا افغانستان برای نخستین بار در تاریخ کشور، با پیوستن به این سازمان توانست از مزایا و حمایت های بین المللی در حوزه مالکیت فکری بهره مند و قادر شود از حقوق خویش در منطقه و جهان، درین حوزه رسماً دفاع نماید.

سازمان جهانی مالکیت فکری، یکی از نهادهای وابسته به سازمان ملل است که با هدف حمایت و ترویج حقوق مالکیت های فکری و معنوی در سراسر جهان فعالیت می کند. سازمان جهانی مالکیت معنوی یکی از 15 آژانس تخصصی سازمان ملل است. وایپو با امضای توافقنامه ای در استکهلم در سال 1967 «برای تشویق آثار خلاقانه در راستای حمایت از مالکیت معنوی در جهان» تأسیس شد. وایپو هم اکنون 193 کشور عضو دارد و 24 معاهده بین المللی را مدیریت می کند. مقر سازمان در ژنیو، سوئیس قرار دارد. رئیس عمومی فعلی وایپو دارن تنگ (Daren Tang) است که در 8 می 2020 به این سمت منصوب شد. جزایر کوک، کیریباتی، جزایر مارشال، ایالات فدرال میکرونزی، نائورو، نیووی، پالائو، جزایر سلیمان، توالو، و انواتو و کشور های به رسمیت شناخته نشده در وایپو عضو نیستند و فلسطین وضعیت ناظر دارد.

د پانو شمیره: له 14 تر 23

افغان جرمن آنلاين په درنښت تاسو همکارۍ ته رابلئ. په دغه پته له موږ سره اړیکه ټینگه کړئ maqalat@afghan-german.de

یادونه: دلیکنی د لیکنیزې بنی پازوالی د لیکوال په غاړه ده ، هیله من یو خپله لیکنه له رالیرلو مخکې په څیر و لولئ

WIPO-Administered Treaties

Export to Excel

Contracting Parties > WIPO Convention (Total Members: 193) > Afghanistan

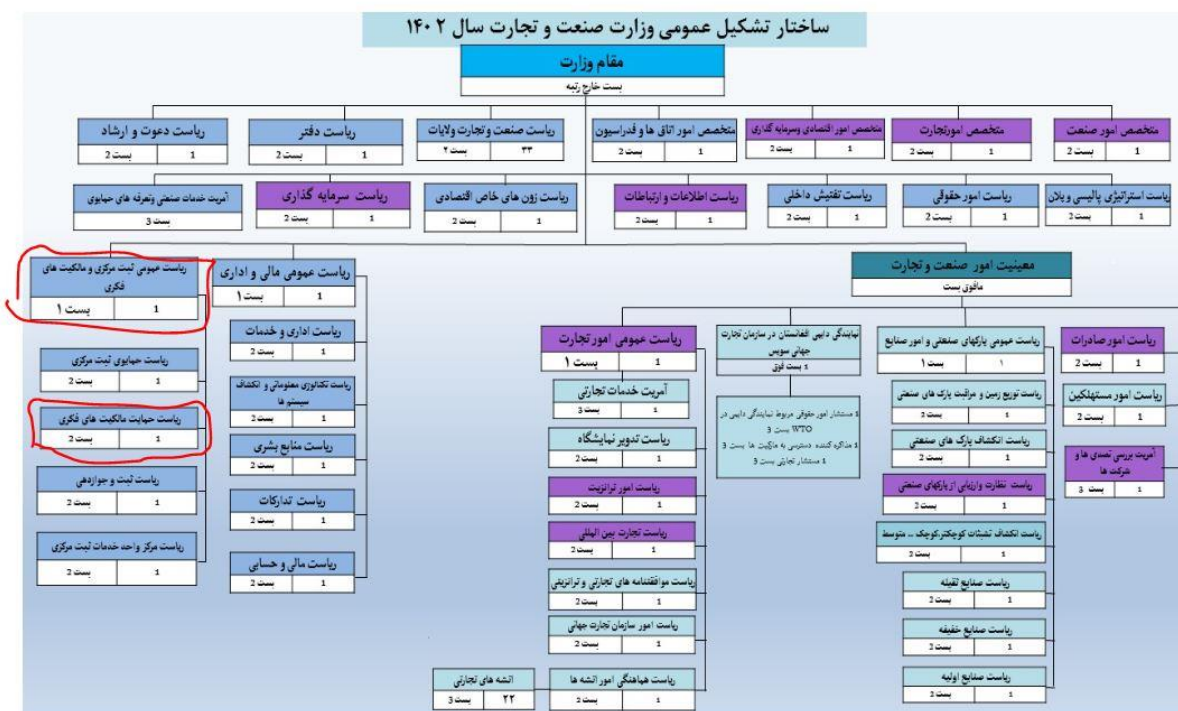
Member	Signature	Instrument	In Force	Details
Afghanistan		Accession: September 13, 2005	December 13, 2005	

موضوع شناخت مالکیت های فکری یا معنوی (Intellectual Property) و ایجاد زیربنای حقوقی آن در کشور یکی از مسایل با اهمیت بوده و داشتن سیستم مالکیت های معنوی یکی از پیش شرط های الحاق افغانستان به سازمان جهانی تجارت بود که در زمینه قدم های ابتدائی اما استوار برداشته شد. در نخستین اقدام افغانستان در سال 1384 (2005) عضویت سازمان جهانی مالکیت های فکری یا معنوی (WIPO) را بدست آورد و به تعقیب آن در طرح و تدوین قوانین مالکیت های فکری (معنوی) تحت نظر نویسنده این قلم اقدام نمود، چنانچه قانون حق مخترع و مکتشف به اساس فرمان تقنینی نافذ و قانون علائم تجاری در ولسی جرگه به تصویب رسیده و نافذ گردید.

به تعقیب آن از جمله قوانین مالکیت های فکری (معنوی) قانون حمایت حقوق مؤلف، حقوق مخترع و مکتشف در تاریخ 31.04.1387 هـ ش توشیح و در جریده رسمی به نشر رسید.

از سال 2008 کاپی رایت (حق تکثیر) در افغانستان توسط قانون پشتیبانی می شود. بدین ترتیب قانون از مولفان، محققان، هنرمندان، حمایت می کند.

در سال 1958 افغانستان موافقت نامه واردات مواد آموزشی، علمی و فرهنگی را پذیرفت. از 2 جون 2018 کنوانسیون برن برای حمایت از آثار ادبی و هنری قابل اجراست.

در حال حاضر اداره حمایت از مالکیت های فکری در سطح ریاست در چوکات ریاست عمومی ثبت مرکزی و مالکیت های فکری در تشکيل وزارت صنعت، تجارت و سرمایه گذاری کارهای مربوط مالکیت های فکری را (به جز از کاپی رایت که در وزارت اطلاعات و فرهنگ انجام می گردد)، تنظیم مینماید.

اهمیت مالکیت فکری در توسعه اقتصادی افغانستان

افغانستان در مسیر توسعه اقتصادی با چالش‌های زیادی از جمله کمبود تکنولوژی پیشرفته و مشکلات حقوقی در حوزه مالکیت فکری مواجه است. عضویت در WIPO این امکان را فراهم کرده است که زیربناهای قانونی برای حفاظت از نوآوری‌ها و ایده‌ها تقویت شود. با این حمایت قانونی، مخترعان و کارآفرینان داخلی و بین‌المللی انگیزه بیشتری برای سرمایه‌گذاری و فعالیت در کشور خواهند داشت. با اجرای صحیح و دقیق حقوق مالکیت فکری، امکان رشد پایدار اقتصادی و توسعه کسب‌وکارها در افغانستان فراهم می‌شود.

اشتراک در اجلاس عمومی، مارچ سال 2010 سازمان جهانی مالکیت های فکری (معنوی)
در مقر سازمان در ژینو- سویس

نقش WIPO در آموزش و توانمندسازی نیروی کار انتقال تکنولوژی (فناوری) جدید

یکی از دستاوردهای مهم عضویت افغانستان در سازمان جهانی مالکیت فکری (WIPO) امکان بهره‌برداری از آموزش‌ها و منابع بین‌المللی در حوزه مالکیت فکری و فناوری‌های نوین است. این سازمان با برگزاری دوره‌های آموزشی و کارگاه‌های تخصصی به کشورها کمک می‌کند تا کادرهای متخصص و آگاه به اصول مالکیت فکری و فناوری‌های پیشرفته تربیت کنند. برای افغانستان، این فرصت می‌تواند به‌عنوان ابزاری ارزشمند در توانمندسازی نیروی کار و افزایش مهارت‌های نسل جوان و مشتاق به یادگیری مورد استفاده قرار گیرد.

افغانستان می‌تواند از امکانات WIPO برای توسعه نیروی کار ماهر در زمینه‌های متنوعی همچون فناوری اطلاعات، تولیدات صنعتی و انرژی‌های تجدیدپذیر بهره‌مند شود. از طریق این برنامه‌ها، جوانان افغان ضمن آشنایی با حقوق مالکیت فکری، مهارت‌های تخصصی مورد نیاز برای کار در صنایع پیشرفته را کسب می‌کنند و در نتیجه، به رشد و توسعه پایدار اقتصاد کشور کمک خواهند کرد.

از سوی دیگر، عضویت در WIPO امکان دسترسی به دانش فنی و فناوری‌های جدید را برای افغانستان فراهم می‌کند. این انتقال دانش و فناوری می‌تواند از طریق قراردادهای مجاز و همکاری با شرکت‌ها و کشورهای دارای فناوری پیشرفته صورت گیرد و ظرفیت‌های تولیدی و صادراتی افغانستان را به‌صورت چشمگیری تقویت کند.

حفظ و بهره‌برداری از منابع طبیعی و صنایع دستی

افغانستان با منابع طبیعی سرشار از جمله معادن، محصولات زراعی و صنایع دستی متنوع، می‌تواند از حقوق مالکیت فکری برای حفاظت و بهره‌برداری نهایی (بهینه) از این منابع استفاده کند. از طریق عضویت در WIPO و ثبت نشانه‌های جغرافیایی، امکان محافظت از محصولات سنتی و صنایع دستی افغان مانند قالین، گلیم، و زعفران و غیره فراهم شده است. ثبت این محصولات تحت قوانین مالکیت فکری به افغانستان کمک می‌کند تا از تولیدات داخلی خود در برابر تقلب و کاپی‌برداری محافظت کرده و سهم بیشتری از بازارهای بین‌المللی به دست آورد.

جذب سرمایه‌گذاری‌های خارجی و حمایت از کارآفرینان داخلی

افغانستان با پیوستن به WIPO قادر به جذب سرمایه گذاری‌های خارجی بیشتری شده است، زیرا با حضور در این سازمان، نظام حقوقی کشور قابل اعتماد تر و قابل پیش بینی‌تر شده است. شرکت‌های بین‌المللی که به افغانستان وارد می‌شوند، اطمینان دارند که حقوق معنوی و مالکیت فکری آن‌ها مورد احترام قرار خواهد گرفت و این موضوع برای سرمایه گذاری در پروژه‌های بزرگ اقتصادی و تکنیکی اهمیت بخصوص دارد. از سوی دیگر، کارآفرینان داخلی نیز با استفاده از قوانین و مقررات مربوط به مالکیت فکری می‌توانند ایده‌ها و نوآوری‌های خود را توسعه دهند و با اطمینان از حمایت قانونی، در بازار رقابتی داخلی و جهانی فعالیت کنند.

حمایت از نوآوری و ارتقای اقتصاد مبتنی بر اساسات علمی

عضویت در WIPO زمینه ساز توسعه اقتصاد بر اساس علم و ایجاد اکوسیستمی حمایتی برای نوآوری‌ها و ابداعات در افغانستان است. اقتصاد دانش‌بنیان مبتنی بر استفاده از تکنولوژی جدید، ایده‌ها و نوآوری‌ها است و در این نوع اقتصاد، حفاظت از حقوق مالکیت فکری اهمیت زیادی دارد. از طریق قوانین و مقررات WIPO، دولت افغانستان می‌تواند از مخترعان، محققین و صاحبان ایده حمایت کرده و زمینه رشد مبتکران و شرکت‌های نوآور را فراهم کند.

حمایت از فرهنگ و صنایع دستی

افغانستان به‌عنوان کشوری با میراث فرهنگی و صنایع دستی غنی، از عضویت در WIPO می‌تواند بهره‌برداری قابل توجهی نماید. صنایع دستی و محصولات فرهنگی افغانستان، از جمله قالی، گلیم، و هنرهای سنتی، با داشتن شناسه‌های جغرافیایی و حفظ حقوق معنوی، می‌توانند بازارهای بین‌المللی جدیدی به دست آورند. قوانین WIPO در زمینه نشانه‌های جغرافیایی، به افغانستان کمک کرده‌اند تا از آثار سنتی و فرهنگی خود در برابر تقلید و استفاده‌های غیرقانونی حمایت کند.

عکس تدویر نخستین جلسه (2009 م) کنفرانس سازمان جهانی مالکیت های فکری در افغانستان کابل – سرپنا، از راست به چپ مرحوم سیدمصطفی کاظمی وکیل ولسی جرگه، محترمه نجمیه ولی رحیمی نماینده وایپو و نویسنده این سطور

مزایای عضویت افغانستان در وایپو

عضویت افغانستان در وایپو مزایای متعددی را برای این کشور به همراه داشته است، از جمله:

د پانو شمیره: له 17 تر 23

افغان جرمن آنلاين په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینگه کړئ maqalat@afghan-german.de

یادونه: دلیکنی د لیکنیزې بنی پازوالي د لیکوال په غاړه ده، هیله من یو خپله لیکنه له رالیرلو مخکې په څیر و لولئ

- **جذب سرمایه‌گذاری خارجی:** حفاظت قوی از مالکیت فکری، اطمینان خاطر سرمایه‌گذاران خارجی را جلب کرده و به جذب سرمایه‌گذاری‌های بیشتر کمک می‌کند.
- **توسعه بخش خصوصی:** با حمایت از نوآوری و ایجاد کسب‌وکارهای جدید، بخش خصوصی تقویت شده و اشتغال‌زایی افزایش می‌یابد.

صحبت با محترم حسین معاون دیپارتمنت بخش آسیای جنوبی سازمان جهانی مالکیت های فکری (معنوی) در کنفرانس هند، نماینده کشور اردنیه هاشمیه نیز دیده میشود

- **ارتقای کیفیت محصولات و خدمات:** حفاظت از برندها و محصولات باعث افزایش کیفیت و رقابت پذیری آن‌ها در بازارهای جهانی می‌شود.
- **حفظ میراث فرهنگی:** واپس به حفاظت از آثار هنری، ادبی و صنایع دستی توجه نموده به این ترتیب به حفظ هویت فرهنگی کشورها کمک می‌کند.

مقابله با قاچاق و نقض مالکیت فکری

علیرغم مزایای عضویت در WIPO، افغانستان همچنان با چالش‌های فراوانی روبروست. فقدان نیروی متخصص و ضعف در اجرای قوانین از جمله این چالش‌ها هستند. برای استفاده کامل از مزایای این عضویت، افغانستان باید تلاش کند تا با ارتقای زیرساخت‌ها و آموزش کادرهای متخصص، زمینه اجرای بهتر قوانین مالکیت فکری را فراهم کند. یکی از چالش‌های اصلی افغانستان، مسئله قاچاق و نقض مالکیت فکری است. عضویت در WIPO به افغانستان این امکان را داد تا از تجارب و کمک‌های فنی بین‌المللی در مبارزه با قاچاق و نقض حقوق مالکیت فکری بهره‌مند شود. همکاری با دیگر کشورها و نهادهای بین‌المللی در چارچوب WIPO به کشور کمک می‌کند تا شبکه‌های قاچاق و تولیدات غیرقانونی را شناسایی کرده و از این طریق کیفیت کالاها و خدمات خود را بهبود بخشد.

مالکیت فکری در کشورهایی با نظام‌های نوظهور اقتصادی، مانند افغانستان، مفهومی نسبتاً جدید و مهم است. دارایی‌های فکری، شامل اختراعات، علائم تجاری، طرح‌های صنعتی و آثار ادبی و هنری، در رشد و توسعه اقتصادی، صنعتی و فرهنگی نقش مهمی ایفا می‌کنند. عضویت افغانستان در WIPO به این کشور امکان داد تا از تجربیات جهانی در حفاظت و بهره‌برداری از این دارایی‌ها استفاده کند و بستری مناسب برای رشد نوآوری و خلاقیت فراهم سازد.

عضویت افغانستان در سازمان جهانی مالکیت فکری (WIPO) فرصتی بزرگ برای توسعه اقتصادی، انتقال تکنالوژی جدید، و تقویت زیربنای حقوقی و فنی در کشور است. این عضویت به افغانستان اجازه می‌دهد تا از ظرفیت نیروی کار جوان و منابع طبیعی سرشار خود به نحو گسترده‌تر بهره‌برداری کند و با جذب سرمایه‌گذاری‌های خارجی و توانمندسازی کارآفرینان داخلی، به رشد پایدار و توسعه دست یابد. از طریق حفاظت از نوآوری‌ها و دارایی‌های فکری و استفاده از تکنالوژی‌های نوین، افغانستان می‌تواند به سوی اقتصاد پویا و مبتنی بر دانش حرکت کرده و جایگاه خود را در بازارهای بین‌المللی تقویت کند.

اشتراک در جلسه سازمان جهانی مالکیت های فکری (معنوی) در دهلی جدید
یکی از بزرگ ترین دستاوردهای عضویت افغانستان در WIPO ، امکان تقویت زیربنای قانونی برای حفاظت از نوآوری و خلاقیت بود. حمایت از حقوق مخترعان، نویسندگان، و طراحان موجب می شود تا افراد و شرکت ها تشویق شوند که به توسعه محصولات و خدمات نوآورانه بپردازند. به این ترتیب، کسب و کارها اطمینان دارند که تلاش ها و سرمایه گذاری های آنها در بازار از طریق قوانین مالکیت فکری محافظت می شود. این امر به جذب سرمایه گذاران خارجی و ایجاد انگیزه در کار آفرینان داخلی کمک می کند.

اشتراک در جلسه سازمان جهانی مالکیت های فکری (معنوی) در توکیو- چپان

د پانو شمیره: له 19 تر 23

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینگه کړئ maqalat@afghan-german.de

یادونه: دلیکنې د لیکنیزې بڼې پازوالي د لیکوال په غاړه ده ، هیله من یو خپله لیکنه له رالیرلو مخکې په څیر و لولئ

مالکیت فکری یکی از ارکان اصلی توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی در جوامع مدرن است. در کشورهایی با نظام‌های نوظهور اقتصادی، مانند افغانستان، این مفهوم می‌تواند به‌عنوان یک ابزار اساسی برای تحریک نوآوری، تقویت صنایع داخلی، و جذب سرمایه‌گذاری خارجی عمل کند.

از طریق این عضویت، افغانستان امکان دسترسی به تکنالوژی جدید، توسعه زیربنای قانونی و فنی، و تقویت نیروی کار جوان و خلاق خود را پیدا کرده است. این مزایا در صورت مدیریت درست می‌توانند باعث افزایش تولید ناخالص داخلی، بهبود صادرات و تقویت جایگاه افغانستان در بازارهای بین‌المللی شوند.

حمایت از حقوق مالکیت فکری، اطمینان‌بخشی به سرمایه‌گذاران و کارآفرینان، و ارتقای نوآوری، می‌تواند سنگ بنای یک اقتصاد پایدار و مبتنی بر دانش در کشور باشد.

با این حال، افغانستان با چالش‌های جدی در استفاده‌حد اکثری از این فرصت‌ها مواجه است. نبود کادرهای مسلکی، کمبود نصاب آموزشی مناسب، ضعف ساختارهای مدیریتی و اجرایی، فقدان منابع تحقیقی- علمی - مسلکی در حوزه مالکیت فکری، و بی‌اطلاعی عمومی و حتی مقامات مسئول از اهمیت حقوق مالکیت فکری، از جمله مشکلات اساسی هستند که مانع تحقق کامل این اهداف می‌شوند. ضعف در نظام اطلاع رسانی و نبود برنامه‌های آگاهی بخش نیز باعث شده است که ظرفیت‌های این حوزه همچنان دست نخورده باقی بماند.

علیرغم عضویت افغانستان در WIPO، استفاده مؤثر از این فرصت‌ها به دلیل ضعف در زیربنای قانونی و اداری به چالش کشیده شده است. ساختارهای فعلی حقوق مالکیت فکری در افغانستان هنوز در مراحل ابتدایی قرار دارند و اغلب فاقد تخصص و منابع کافی هستند. همچنین، عدم هماهنگی میان وزارتخانه‌ها و نهادهای مسئول در این زمینه به مشکلات دامن زده است. فقدان برنامه‌های آموزشی و آگاهی‌دهی در سطح عمومی، بی‌اطلاعی مردم از حقوق مالکیت فکری، نحوه بهره‌برداری از آن را بسیار محدود و قید کرده است.

یکی دیگر از موانع جدی، بی‌توجهی به ایجاد زیربنای تحقیقاتی و نبود همکاری‌های بین‌المللی فعال برای ارتقای ظرفیت‌های علمی و فنی در کشور است. این موارد موجب شده‌اند که پتانسیل نیروی کار جوان و منابع طبیعی غنی افغانستان به طور کامل مورد بهره‌برداری قرار نگیرد.

پیشنهادهای

برای رفع این چالش‌ها و استفاده مؤثر از عضویت افغانستان در WIPO، پیشنهادات زیر ارائه می‌شود:

1. رهبری خردمندانه و مدیریت دقیق

- ایجاد یک کمیته ملی مدیریت مالکیت فکری برای هماهنگی تمامی سیاست‌ها و فعالیت‌های مرتبط.
- انتخاب مدیران شایسته و مسلکی در حوزه مالکیت فکری با تاکید بر شفافیت و پاسخگویی.
- تحکیم روابط کاری با سازمان جهانی مالکیت فکری یا وایپو
- ایجاد سیستم‌های نظارت و ارزیابی شفاف برای بررسی عملکرد نهادهای مسئول و تدوین گزارش‌های دوره‌ای.
- ایجاد دفاتر ولایتی مالکیت فکری برای بهبود دسترسی به خدمات در سراسر کشور.

2. تقویت زیربنای قانونی و اجرایی:

- تأسیس یک نهاد مستقل و تخصصی تحت رهبری کمیته ملی برای مدیریت حقوق مالکیت فکری با بودجه و اختیارات کافی.
- استفاده از قوانین موجود و هماهنگ سازی بیشتر آنها با استانداردهای بین‌المللی.
- ایجاد مرکز جمع‌آوری نقل‌های کنوانسیون‌ها و ترجمه آنها به زبان‌های دری و پشتو، اسناد، رساله‌ها، نشریات، کتب و قوانین مربوط مالکیت فکری اعم از داخلی و خارجی جهت آشنائی و تقویت بنیاد دانش، آموزش و استفاده مؤثر از حقوق مالکیت فکری به نفع کشور.

3. استفاده از برنامه‌های آموزشی WIPO برای توسعه کادرهای متخصص:

- استفاده از دوره‌های آموزشی آنلاین و حضوری که توسط WIPO برای اعضا برگزار می‌شود.
- اعزام متخصصین دولتی و خصوصی به برنامه‌های آموزشی و کارگاه‌های بین‌المللی WIPO برای ارتقای دانش و مهارت‌های آنها.
- همکاری با WIPO در ایجاد دوره‌های تخصصی و برنامه‌های مشترک برای پوهنتون‌ها و مراکز آموزشی افغانستان.

4. آگاهی‌بخشی عمومی:

- تولید محتوای آموزشی با همکاری WIPO و توزیع آن در مکاتب، پوهنتون‌ها و رسانه‌های عمومی.
- دعوت از WIPO جهت مشارکت در برگزاری سمینارها و کنفرانس‌های ملی برای آشنایی بیشتر مردم و مسئولین با حقوق مالکیت فکری.

5. تقویت نهادهای تحقیقاتی با کمک WIPO:

- استفاده از کمک‌های فنی WIPO برای تأسیس انستیتوت‌های تحقیقاتی و توسعه سیستم‌های نوآوری در کشور.
 - بهره‌گیری از ابزارها و پلتفرم‌های دیجیتالی WIPO برای ثبت و مدیریت حقوق مالکیت فکری.
- 6. بهره‌برداری از برنامه‌های حمایت مالی و فنی: WIPO**
- درخواست کمک‌های مالی و فنی برای راه‌اندازی پروژه‌های مربوط به حقوق مالکیت فکری، از جمله توسعه پایگاه‌های داده برای ثبت اختراعات و علائم تجاری.
 - استفاده از خدمات مشاوره‌ای WIPO برای تدوین سیاست‌ها و ستراتیژی‌های ملی در حوزه مالکیت فکری.
- 7. ظرفیت سازی برای مقامات مسئول:**
- بهره‌گیری از برنامه‌های WIPO برای آموزش کارکنان دولتی و نمایندگان وزارتخانه‌ها در حوزه مالکیت فکری.
 - دعوت از کارشناسان WIPO برای مشاوره و رهنمائی مقامات افغانی در تدوین و اجرای سیاست‌های موثر

- اشتراک در جلسه وایپو همراه با محترم محمد یوسف رجبی در توکیو- چاپان
- 8. تشویق کارآفرینی و نوآوری با حمایت: WIPO**
- استفاده از برنامه‌های تشویقی WIPO برای حمایت از کسب‌وکارهای کوچک و متوسط نوآور.
 - معرفی افغانستان به برنامه‌های منطقه‌ای و بین‌المللی WIPO برای جذب سرمایه‌گذاری و گسترش همکاری‌ها.
- 9. توسعه همکاری‌های بین‌المللی با پشتیبانی: WIPO**
- استفاده از شبکه ارتباطات WIPO برای ایجاد شراکت با کشورهای عضو و سازمان‌های تخصصی.
 - شرکت فعال در جلسات و مجامع WIPO برای انتقال تجربیات و کسب دانش از دیگر کشورها.
- این اقدامات، با بهره‌گیری از امکانات و حمایت‌های WIPO، می‌تواند افغانستان را در مسیر توسعه اقتصادی و ارتقای ظرفیت‌های ملی در حوزه حقوق مالکیت فکری یاری کند
- با اجرای این پیشنهادات، افغانستان می‌تواند از حقوق مالکیت فکری به‌عنوان ابزاری برای توسعه اقتصادی، ارتقای دانش و نوآوری، و ایجاد اعتماد در نظام حقوقی و مدیریتی کشور بهره‌مند شود. مدیریت دقیق، رهبری خردمندانه، و استفاده درست از امکانات WIPO می‌تواند مسیر کشور را به سوی یک اقتصاد پایدار، دانش محور و رقابتی هموار کند. ختم

معانی لغات و اصطلاحات:

(1) نرم افزار:

نرم افزار چیست؟

نرم افزار، در مقابل سخت افزار قرار می گیرد و به مجموعه از دستورالعمل ها، داده ها یا برنامه هایی گفته می شود که به کامپیوتر می گوید چه کاری انجام دهد. این دستورالعمل ها به زبان برنامه نویسی نوشته شده اند و به کامپیوتر امکان می دهند تا وظایف مختلفی را از ساده ترین تا پیچیده ترین آن ها انجام دهد.

تشبیه ساده:

تصور کنید کامپیوتر، یک موتر است و نرم افزار راننده آن. راننده به موتر می گوید کجا برود، چه سرعتی داشته باشد و چه کارهایی انجام دهد. به همین ترتیب، نرم افزار به کامپیوتر می گوید چه داده هایی را پردازش کند، چه محاسباتی انجام دهد و نتایج را چگونه نمایش دهد.

انواع نرم افزار

نرم افزارها را می توان به دسته های مختلفی تقسیم کرد:

- نرم افزارهای سیستمی: این نرم افزارها به مدیریت سخت افزار و اجرای سایر نرم افزارها کمک می کنند. سیستم عامل ها، درایورها و ابزارهای کمکی از جمله نرم افزارهای سیستمی هستند.
 - نرم افزارهای کاربردی: این نرم افزارها برای انجام کارهای خاصی توسط کاربران طراحی شده اند. نرم افزارهای ویرایش متن، صفحات گسترده، مرورگرهای وب، بازی ها و نرم افزارهای تخصصی مانند نرم افزارهای طراحی، مهندسی و حسابداری نمونه هایی از نرم افزارهای کاربردی هستند.
- مثال های دیگر از نرم افزار:
- اپلیکیشن های موبایل: تمام برنامه هایی که روی گوشی های هوشمند نصب می کنید، نرم افزار هستند.
 - بازی هایی که روی کامپیوتر انجام می دهید، نرم افزار هستند.
 - نرم افزارهای طراحی: نرم افزارهایی مانند فتوشاپ و اتوکد برای ایجاد تصاویر و طرح های گرافیکی استفاده می شوند.
 - نرم افزارهای حسابداری: نرم افزارهایی مانند SAP و Oracle برای مدیریت امور مالی شرکت ها استفاده می شوند.

اهمیت نرم افزار

نرم افزارها نقش بسیار مهمی در زندگی روزمره ما ایفا می کنند. آن ها به ما امکان می دهند تا اطلاعات را جستجو کنیم، با دیگران ارتباط برقرار کنیم، کارهای خود را مدیریت کنیم و به سرگرمی بپردازیم. بدون نرم افزار، کامپیوترها و دستگاه های الکترونیکی دیگر تنها دستگاه های بی فایده ای خواهند بود.

به طور خلاصه، نرم افزار روح کامپیوتر است.

(3) توافق نامه ی تریپس (TRIPS)، که مخفف "Trade-Related Aspects of Intellectual Property Rights" یا "جنبه های تجاری حقوق مالکیت فکری" است، یکی از مهم ترین پیمان های بین المللی برای تنظیم حقوق مالکیت فکری در سطح جهانی است. این توافق نامه در سال ۱۹۹۵ تحت نظارت سازمان تجارت جهانی (WTO) به تصویب رسید و کشورهای عضو سازمان تجارت جهانی موظف به رعایت مفاد آن هستند.

اهداف و ویژگی های کلیدی تریپس عبارتند از:

- هماهنگی جهانی در زمینه مالکیت فکری: تریپس تلاش می کند استانداردهای یکسانی را در خصوص انواع مختلف مالکیت فکری مانند حق مؤلف، اختراعات، علائم تجاری، طرح های صنعتی و اسرار تجاری در سطح جهان برقرار کند.
- حفاظت از حقوق مالکیت فکری: این توافق نامه شامل مقرراتی است که کشورهای عضو باید برای حفاظت از حقوق مالکیت فکری در سیستم قانونی خود رعایت کنند، تا از کپی برداری، تقلب و سوءاستفاده از ایده ها و اختراعات جلوگیری شود.
- تشویق به نوآوری و تجارت آزاد: هدف تریپس ایجاد تعادل میان حفاظت از حقوق مالکیت فکری و دسترسی به دانش و فناوری برای کشورهای در حال توسعه است. این توافق نامه به حمایت از سرمایه گذاری در تحقیق و توسعه، و در عین حال دسترسی به داروها و فناوری های حیاتی در کشورهای نیازمند کمک می کند.
- ایجاد سازوکارهای اجرایی و حل اختلاف: تریپس کشورهای عضو را موظف می کند که قوانینی برای اجرای حقوق مالکیت فکری تدوین کنند و روش های مشخصی برای مقابله با نقض این حقوق و حل اختلافات در سیستم حقوقی شان ارائه دهند.

تریپس به عنوان یکی از جامع ترین توافق نامه ها در زمینه مالکیت فکری، چارچوبی برای همکاری سیاست های ملی و بین المللی در این زمینه ایجاد کرده است.

(4) هیبریداسیون (Hybridization) به فرایندی گفته می شود که در آن دو یا چند گونه یا نوع ژنتیکی متفاوت از گیاهان یا حیوانات با هم تلاقی داده می شوند تا گونه ای جدید با ویژگی های ترکیبی و بهبود یافته ایجاد شود.

کاربردهای هیبریداسیون:

1. اصلاح نژاد گیاهی و کشاورزی: در کشاورزی و اصلاح نباتات، هیبریداسیون معمولاً به منظور تولید گیاهانی با ویژگی های بهتر مانند مقاومت به بیماری ها، افزایش محصول دهی، سازگاری با شرایط محیطی و بهبود طعم و کیفیت محصول انجام می شود. برای مثال، گیاهان هیبریدی می توانند در مقابل شرایط خشکی یا حشرات مقاومت بیشتری داشته باشند.
2. پرورش حیوانات: در پرورش حیوانات نیز هیبریداسیون بکار می رود تا گونه هایی با ویژگی های مطلوب مثل سرعت رشد بالا، مقاوم به بیماری ها یا توان تولید بهتر به دست آید.
3. زیست شناسی مولکولی: در زیست شناسی مولکولی و ژنتیک، هیبریداسیون به ترکیب و تطبیق دو مولکول DNA یا RNA برای شناسایی توالی های خاص ژنتیکی اشاره دارد.

انواع هیبریداسیون:

- هیبریداسیون بین گونه ای: ترکیب دو گونه متفاوت که معمولاً به ایجاد گونه های جدید و قابل تکثیر منجر می شود.
- هیبریداسیون درون گونه ای: ترکیب دو نژاد یا گونه ی مختلف در داخل یک گونه به منظور بهبود صفات خاص.

مزایا و محدودیت ها:

د پانو شمیره: له 22 تر23

افغان جرمن آنلاين په درنښت تاسو همکارۍ ته راښوولي. په دغه پته له موږ سره اړیکه ټینگه کړئ maqalat@afghan-german.de

يادونه: دليکنيزې ښي پازوالي د ليکوال په غاړه ده ، هيله من يو خپله ليکنه له راليزلو مخکي په خبر و لولئ

هیبریداسیون باعث بهبود عملکرد و تولید انواع محصولات بهینه می‌شود، اما ممکن است برخی ویژگی‌های خاص در طول زمان از بین بروند و نیاز به دقت و تخصص بالا در مدیریت این فرایند است تا نتایج دلخواه به دست آید.

(5) نیمه رسانه ها:

نیمه رسانه ها عنصری هستند که نقش بسیار مهمی در دنیای الکترونیک و فناوری اطلاعات ایفا می‌کنند. این مواد ویژگی‌های منحصر به فردی دارند که آن‌ها را برای ساخت طیف وسیعی از دستگاه‌های الکترونیکی ضروری ساخته است.

(6) خازن ها

منابع و مأخذ :

اسناد سازمان مالکیت های فکری (معنوی)

ویکیپدیای انگلیسی و فارسی

سایت وزارت صنعت، تجارت و سرمایه گذاری

حسینی سیدعظیم، تاریخ تجارت افغانستان